

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΚΡΑΝΙΟΣ ΕΝΤΟΣ ΕΕ

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ

ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΕ ΙΣΠΑΝΙΑ, ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ

E U M O F A

European Market Observatory for
Fisheries and Aquaculture Products

ΜΑΡΤΙΟΣ 2022

WWW.EUMOFA.EU

Θαλάσσια
Πολιτική και
Αλιεία

Το χειρόγραφο ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2022.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια πηγάζει από την επαναχρησιμοποίηση της παρούσας δημοσίευσης.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2022

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022

Η πολιτική περαιτέρω χρήσης των εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εφαρμόζεται με βάση την απόφαση 2011/833/ΕΕ της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 2011, για την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Επιτροπής (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39).

Εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά, η περαιτέρω χρήση του παρόντος εγγράφου επιτρέπεται με τη διεθνή άδεια Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) από την Creative Commons (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Αυτό σημαίνει ότι επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση με την προϋπόθεση ότι παρέχεται η κατάλληλη αναφορά και επισημαίνονται τυχόν αλλαγές.

Για οποιαδήποτε χρήση ή αναπαραγωγή στοιχείων που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορεί να χρειαστεί να ζητηθεί άδεια απευθείας από τους αντίστοιχους δικαιούχους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν κατέχει τα πνευματικά δικαιώματα σε σχέση με το ακόλουθο στοιχείο:

Φωτογραφία εξωφύλλου: © 402141319 / Picture Partners / Shutterstock

PDF ISBN 978-92-76-47636-8 doi:10.2771/550275 KL-07-22-065-EL-N

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Γενική Διεύθυνση Θαλάσσιας Πολιτικής και Αλιείας

B-1049 Βρυξέλλες

Ηλεκτρονική διεύθυνση: contact-us@eumofa.eu

Πίνακας περιεχομένων

ΣΥΝΟΨΗ.....	1
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ	2
1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	3
1.1 Πεδίο εφαρμογής της περιπτωσιολογικής μελέτης	3
1.2 Περιεχόμενο του έγγραφου	3
2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ	4
2.1 Βιολογικά και εμπορικά χαρακτηριστικά	4
2.2 Παγκόσμια παραγωγή	8
2.3 Παραγωγή ΕΕ	10
3. Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ.....	12
3.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού	12
3.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ισπανία	15
3.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού	15
4. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ	19
4.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού	19
4.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ελλάδα.....	21
4.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού	22
5. Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ.....	26
5.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού	26
5.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ιταλία	28
5.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού	28
6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	32
7. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ	34

ΣΥΝΟΨΗ

- Η παγκόσμια παραγωγή για τον κρυνιό ήταν 55.560 τόνοι το 2019. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής ήταν ψάρια εκτροφής (68% του όγκου το 2019).
- Ο πρώτος παραγωγός παγκοσμίως ήταν η Αίγυπτος (26.355 τόνοι, κυρίως παραγωγή εκτροφής) και η ΕΕ-27 ήταν ο δεύτερος παραγωγός παγκοσμίως (10.262 τόνοι, κυρίως παραγωγή εκτροφής). Άλλες σημαντικές χώρες παραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο ήταν η Αγκόλα, η Μαυριτανία (κυρίως ψάρια ελεύθερης αλιείας) και η Τουρκία (κυρίως υδατοκαλλιέργεια).
- Σε επίπεδο ΕΕ-27, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής είναι εκτροφής (82% του όγκου με 8.401 τόνους το 2019). Η παραγωγή της ΕΕ έχει αυξηθεί σημαντικά από το 2015, κυρίως λόγω της αύξησης της υδατοκαλλιέργειας (+6.323 τόνοι παραγωγής εκτροφής μεταξύ 2015 και 2019, +304%). Οι κυριότεροι παραγωγοί της ΕΕ το 2019 ήταν η Ισπανία και η Ελλάδα, οι οποίες αντιστοιχούν στο 76% της παραγωγής της ΕΕ, ακολουθούμενες από τη Γαλλία, την Κροατία και την Πορτογαλία (αντιπροσωπεύοντας η καθεμία τουλάχιστον το 5% της παραγωγής της ΕΕ).
- Στην Ισπανία:
 - Η παραγωγή το 2019 ήταν 5.303 τόνοι, κυρίως από την υδατοκαλλιέργεια (68% του όγκου). Η παραγωγή του εκτρεφόμενου κρυνιού έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια (σχεδόν δεκαπλάσια αύξηση μεταξύ 2013 και 2019).
 - Ο εθνικός εφοδιασμός εκτιμάται σε 8.600 τόνους, με το 62% να προέρχεται από την εθνική παραγωγή και το 38% από τις εισαγωγές (εκτιμάται ότι εισάγονται 3.300 τόνοι). Η Ισπανία είναι επίσης εξαγωγέας με εκτιμώμενες εξαγωγές 1.500 τόνων.
 - Το μεγαλύτερο μέρος της αγοράς αποτελείται από κρυνιό κάτω των 2 κιλών ο καθένας (μικρού έως μεσαίου μεγέθους) και πωλείται στους καταναλωτές μέσω του λιανικού εμπορίου μεγάλης κλίμακας. Τα μεγαλύτερα ψάρια (πάνω από 2 κιλά ανά ψάρι) πωλούνται κυρίως σε ιχθυοπωλεία και εστιατόρια. Το μεγαλύτερο μέρος του κρυνιού πωλείται ολόκληρο στον καταναλωτή (περίπου το 80%) και περίπου το 20% πωλείται φιλεταρισμένο.
- Στην Ελλάδα:
 - Η παραγωγή ξεκίνησε το 2011 και έφτασε περίπου τους 2.400 τόνους το 2019 (100% από υδατοκαλλιέργεια). Ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη εκτιμούν ότι η παραγωγή του 2020 είναι σε μεγάλο βαθμό υψηλότερη, περίπου 7.000 τόνοι.
 - Βάσει ποιοτικών συνεντεύξεων, περίπου το 70% της παραγωγής εξάγεται, κυρίως στην Ιταλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία. Οι εξαγωγές αφορούν κυρίως τον ολόκληρο νωπό κρυνιό.
 - Σε εθνικό επίπεδο, οι πωλήσεις στον τομέα του λιανικού εμπορίου αυξήθηκαν μετά το ξέσπασμα της κρίσης της νόσου COVID-19, με δυσκολίες στις αγορές των εξαγωγών και της εστίασης. Στην εθνική αγορά, ο κρυνιός πωλείται κυρίως ως νωπό φιλέτο.
- Στην Ιταλία:
 - Ο όγκος παραγωγής είναι πολύ περιορισμένος στην Ιταλία: από 75 έως 100 τόνους τα τελευταία χρόνια, μόνο από την υδατοκαλλιέργεια.
 - Η εθνική κατανάλωση εκτιμάται γύρω στους 1.700-2.000 τόνους και συνεπώς βασίζεται κυρίως στις εισαγωγές. Κύριες χώρες προέλευσης είναι η Κροατία, η Ισπανία, η Ελλάδα και η Τουρκία.
 - Τα κύρια προϊόντα είναι ο ολόκληρος νωπός κρυνιός, ο οποίος πωλείται σε εστιατόρια. Η αγορά του φιλέτου είναι περιορισμένη αλλά αυξάνεται.
- Μετάδοση τιμών σε Ισπανία, Ελλάδα και Ιταλία:
 - Η μετάδοση των τιμών στην Ισπανία καλύπτει τον ολόκληρο νωπό κρυνιό ο οποίος πωλείται στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας: η τιμή παραγωγού είναι 5,00 ευρώ ανά κιλό και η τελική τιμή είναι 9,50 ευρώ ανά κιλό.
 - Στην Ελλάδα καλύπτει τα φιλέτα που πωλούνται στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας (5,50 ευρώ ανά κιλό από το εκτροφείο και 19,00 ευρώ ανά κιλό στο στάδιο της λιανικής πώλησης) και τα ολόκληρα νωπά ψάρια που εξάγονται στην Ιταλία (5,50 ευρώ ανά κιλό τιμή παραγωγού και 5,75 ευρώ ανά κιλό τιμή παράδοσης στον έμπορο χονδρικής στην Ιταλία).

- Στην Ιταλία, καλύπτει τον ολόκληρο νωπό κраниό που εισάγεται από την Κροατία και πωλείται σε εστιατόρια. Η τιμή παραγωγού στην Κροατία είναι 6,90 ευρώ ανά κιλό και η τιμή αγοράς των εστιατορίων είναι 9,20 ευρώ ανά κιλό.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΚΡΩΝΥΜΙΩΝ

ΣΟ	Συνδυασμένη Ονοματολογία
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΚΜ	Κράτος μέλος
FAO	Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών
ΦΠΑ	Φόρος προστιθέμενης αξίας
LWE	Ισοδύναμο βάρος ζωντανών αλιευμάτων

1. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

1.1 Πεδίο εφαρμογής της περιπτώσιολογικής μελέτης

Βασικά στοιχεία για την ανάλυση του καθορισμού των τιμών και της κατανομής της αξίας στις εφοδιαστικές αλυσίδες είναι:

Προϊόν	Προέλευση	Χαρακτηριστικά	Παράγοντες διαμόρφωσης της αγοράς και των τιμών	Εστίαση ΚΜ
Κρυνιός	Υδατοκαλλιέργεια Αλιεία (= αλιεύματα)	Ψάρια που πωλούνται ολόκληρα ή φιλεταρισμένα	Αυξανόμενη παραγωγή υδατοκαλλιέργειας	Ισπανία Ελλάδα Ιταλία

1.2 Περιεχόμενο του έγγραφου

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της EUMOFA και είναι διαθέσιμη στον ιστότοπό της (<http://www.eumofa.eu/price-structure>), το παρόν έγγραφο περιλαμβάνει:

- Περιγραφή του προϊόντος
- Ανάλυση των τάσεων της παραγωγής και της αγοράς σε επίπεδο ΕΕ.
- Ανάλυση του καθορισμού των τιμών κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού στη Ισπανία, την Ιταλία και την Ελλάδα.

Η EUMOFA παρέχει άλλες σχετικές δημοσιεύσεις για τα θέματα που καλύπτει η παρούσα μελέτη, ιδίως τα προφίλ των χωρών:

- Ελλάδα – <https://www.eumofa.eu/en/greece>
- Ιταλία – <https://www.eumofa.eu/italy>
- Ισπανία – <https://www.eumofa.eu/en/spain>

2. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

2.1 Βιολογικά και εμπορικά χαρακτηριστικά

Προϊόν περιπτώσιολογικής μελέτης

Όνομασία: Κρυνιός – *Argyrosomus regius*

Κωδικός FAO (τριψήφιος αλφαβητικός): MGR

Παρουσίαση: όλα

Άλλα κύρια είδη:

- Κρυνιός Ινδικού (*Argyrosomus hololepidotus*): παράγεται κυρίως στην Αγκόλα, τη Νότια Αφρική, την Αυστραλία και τη Σαουδική Αραβία.
- Σκινός της Ανταρκτικής (*Argyrosomus japonicus*): περιορισμένη παραγωγή.

Σχετικοί κωδικοί στην ονοματολογία του προϊόντος (COMEXT/EUROSTAT)

Ο κρυνιός και τα προϊόντα του δεν διαθέτουν ειδικό κωδικό CN8. Μπορεί να περιλαμβάνεται σε κάθε προσαρμοσμένο κωδικό που καλύπτει είδη «που δεν περιλαμβάνονται αλλού». Με βάση την έρευνα που διεξήχθη στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, το εμπόριο του κρυνιού καλύπτει κυρίως ολόκληρα και φιλεταρισμένα ψάρια (νωπά και κατεψυγμένα). Οι σχετικοί κωδικοί προσδιορίζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1: Προσαρμοσμένοι κωδικοί για προϊόντα που ενδέχεται να περιέχουν κρυνιό και προϊόντα κρυνιού (ονοματολογία CN-8)

Κωδικός (CN8)	Περιγραφή
03028990	Άλλα νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη ψάρια.
03038990	Ψάρια κατεψυγμένα, δεν ορίζεται πουθενά αλλού.
03044990	Νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη φιλέτα ψαριού, δεν ορίζεται πουθενά αλλού.
03048990	Φιλέτα ψαριού κατεψυγμένα, δεν ορίζεται πουθενά αλλού.

Πίνακας 2: Βιολογικά χαρακτηριστικά κρانيού

Παράμετρος	Χαρακτηριστικά – Κρانيός <i>Argyrosomus regius</i>
Κύκλος ζωής	<p>Κατά την ανάδρομη μετανάστευση (από τα μέσα Απριλίου) οι ώριμοι ιχθύες φτάνουν στις εκβολές των ποταμών για αναπαραγωγή. Μετά την ωτοκία (από τα μέσα Ιουνίου έως τα τέλη Ιουλίου), οι ώριμοι ιχθύες εγκαταλείπουν τις εκβολές των ποταμών, παραμένουν κατά μήκος των ακτών σε ρηχά ύδατα μέχρι τις αρχές του φθινοπώρου και επιστρέφουν σε βαθιά ύδατα για να περάσουν το χειμώνα.</p> <p>Τα ιχθύδια εγκαταλείπουν τα νηπιαγωγεία (εκβολές) στο τέλος του καλοκαιριού και μεταναστεύουν στα παράκτια ύδατα (από 20-40 m) για να περάσουν το χειμώνα και επιστρέφουν στις εκβολές από τα μέσα Μαΐου για να τραφούν, καθώς απαιτούνται θερμοκρασίες άνω των 20-21°C για να τραφούν. Η σεξουαλική ωριμότητα επέρχεται όταν τα ψάρια φτάσουν σε μήκος τα 70 εκατοστά, που αντιστοιχεί σε ηλικία 2 ετών για τα αρσενικά και 3 ετών για τα θηλυκά.</p>
Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας	<p>Σε παγκόσμιο επίπεδο, ο κρانيός παράγεται κυρίως σε υδατοκαλλιέργεια. Το 2019, το 68% της παγκόσμιας παραγωγής του κρانيού προήλθε από δραστηριότητες εκτροφής. Σε επίπεδο ΕΕ, το 82% της παραγωγής κρانيού προήλθε από την υδατοκαλλιέργεια για το ίδιο έτος. Η παραγωγή κρانيού εκτροφής διεξάγεται σε χερσαίες δεξαμενές και πιο πρόσφατα σε θαλάσσιους κλωβούς. Οι εγκαταστάσεις παραγωγής είναι περιορισμένες και κατανέμονται κυρίως στη νότια Γαλλία και την Ιταλία. Στο Σχήμα 1 υπάρχει μια επισκόπηση του κύκλου παραγωγής σε υδατοκαλλιέργεια για τον κρانيό. Τα κύρια βήματα μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Νηπιαγωγεία: Τα ιχθύδια παραδίδονται μεταξύ 3 g και 20 g και τοποθετούνται σε μικρές λίμνες ή κλωβούς με 300-350 ψάρια/m³ για τρεις μήνες μέχρι να φτάσουν τα 100 g. • Πάχυνση: Πραγματοποιείται κυρίως σε κυκλικές ή ορθογώνιες δεξαμενές με βάθος νερού 1 m και όγκο 500 m³. Σε αυτές αποτίθενται ψάρια των 100 g με περίπου 50 ψάρια/m³. Σε αυτή την πυκνότητα εκτροφής, ο κρانيός μπορεί να φτάσει τα 800-1.200 γραμμάρια σε λιγότερο από 24 μήνες. Στις μέρες μας, ο κρانيός εκτρέφεται κυρίως σε θαλάσσιους κλωβούς και πιο πρόσφατα σε βυθισμένους θαλάσσιους κλωβούς, σε βάθος 10-20 m και με χαμηλή πυκνότητα εκτροφής (10-15 ψάρια/m³). <p>Παροχή τροφής: η τροφή του κρانيού είναι παρόμοια με εκείνη που χρησιμοποιείται για άλλα μεσογειακά θαλάσσια ψάρια (εξωθημένη τροφή με 45-48% πρωτεΐνες και έως 20-24% λιπίδια). Στις χερσαίες εγκαταστάσεις εκτροφής παρέχονται 2 έως 3 γεύματα, ενώ στους θαλάσσιους κλωβούς η συνήθης πρακτική είναι ένα μόνο γεύμα ημερησίως.</p>
Ασθένειες στην εκτροφή	<p>Οι κυριότερες ασθένειες που παρατηρούνται στην υδατοκαλλιέργεια συνδέονται με τους ακόλουθους παθογόνους παράγοντες:</p> <p>Πρωτόζωα (<i>Amyloodinium ocellatum</i>), βακτήρια (<i>Vibrio anguillarum</i>), τρηματώδη παράσιτα (<i>Gyrodactylus sp.</i>), άλλα παράσιτα (<i>Sciaenacotyle panceri</i>, <i>Diplectanum sciaenae</i>, <i>Philometra</i>)</p>
Θερμοκρασία	<p>Η μετανάστευση, η αναπαραγωγή καθώς και οι περισσότερες φάσεις του κύκλου ζωής του κρانيού (εκκόλαση αυγών, ανάπτυξη κ.λπ.) συνδέονται στενά με τη θερμοκρασία του νερού. Η ανάπτυξη επιτυγχάνεται κυρίως κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και η τροφική δραστηριότητα μειώνεται σημαντικά όταν οι θερμοκρασίες πέφτουν κάτω από 13-15°C.</p>
Διατροφή	<p>Στο φυσικό περιβάλλον, τα ιχθύδια (ηλικίας 1 έτους) τρώνε μικρά βενθοπελαγικά ψάρια και καρκινοειδή (μυσίδες και γαρίδες). Όταν φτάσουν τα 30-40 εκατοστά τρέφονται με πελαγικά ψάρια και κεφαλόποδα.</p>
Κατανομή στο φυσικό περιβάλλον	<p>Ο κρانيός υπάρχει κυρίως στη Μεσόγειο Θάλασσα και κατά μήκος των ακτών της Δυτικής Αφρικής, με τον κόλπο του Ντακάρ στη Σενεγάλη να αποτελεί το νότιο όριο του είδους. Δεν είναι πολύ συχνός στη Βόρεια Μεσόγειο, εκτός από τον Βισκαϊκό Κόλπο και συγκεκριμένα τις</p>

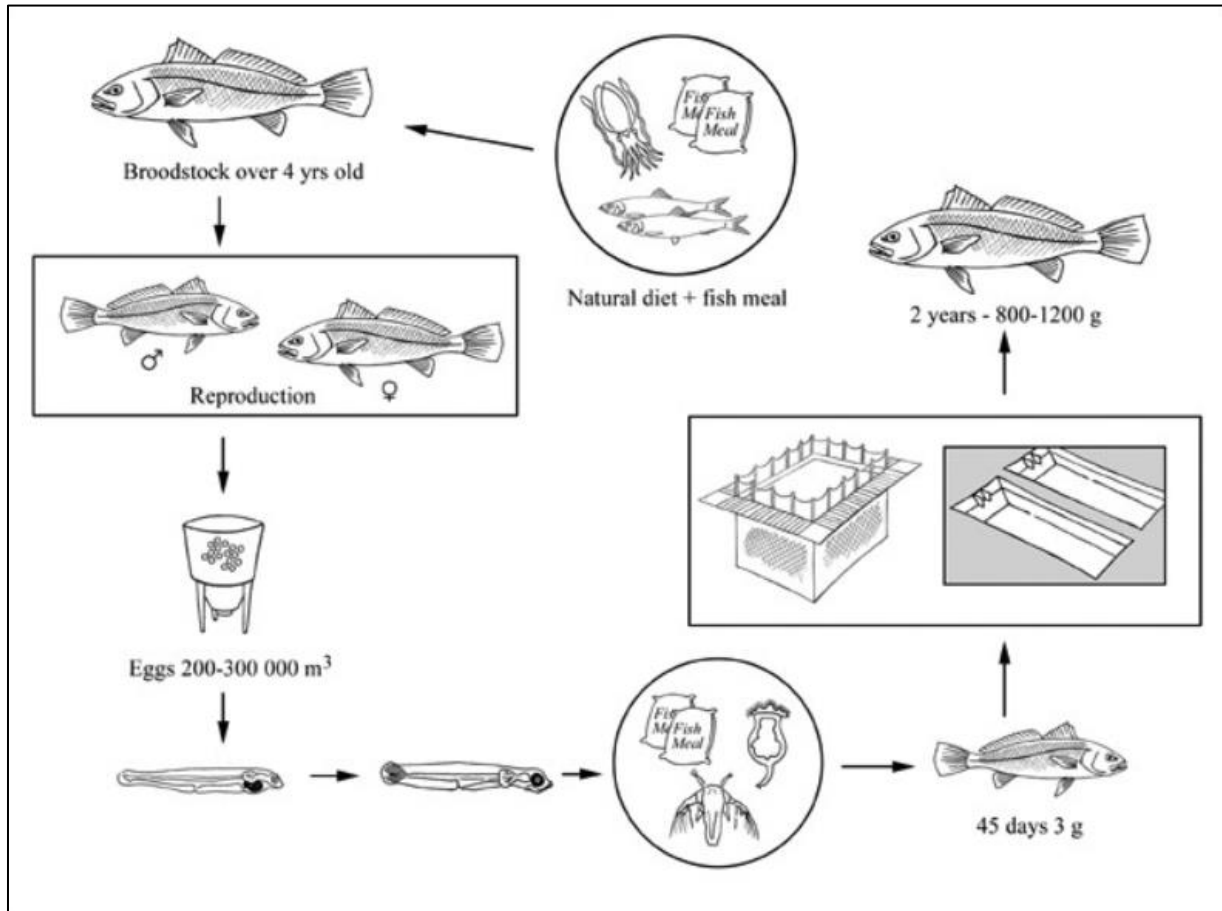
	εκβολές της Ζιρόντ, που αποτελεί μία από τις τρεις γνωστές περιοχές ωστοκίας. Ο κρυνός υπάρχει επίσης στον Βορειοανατολικό Ατλαντικό, τη Μαύρη Θάλασσα και την Ερυθρά Θάλασσα.
--	--

Πηγή: FAO¹, DORIS²

¹ https://www.fao.org/fishery/en/culturedspecies/argyrosomus_regius/en

² <https://doris.ffesm.fr/Especies/Argyrosomus-regius-Maigre-commun-1230>

Σχήμα 1: Κύκλος παραγωγής του κρυνιού σε υδατοκαλλιέργεια (*Argyrosomus regius*)

Πηγή: FAO³

³ https://www.fao.org/fishery/docs/CDrom/aquaculture/l1129m/file/en/en_meagre.htm

2.2 Παγκόσμια παραγωγή

2.2.1 Επισκόπηση

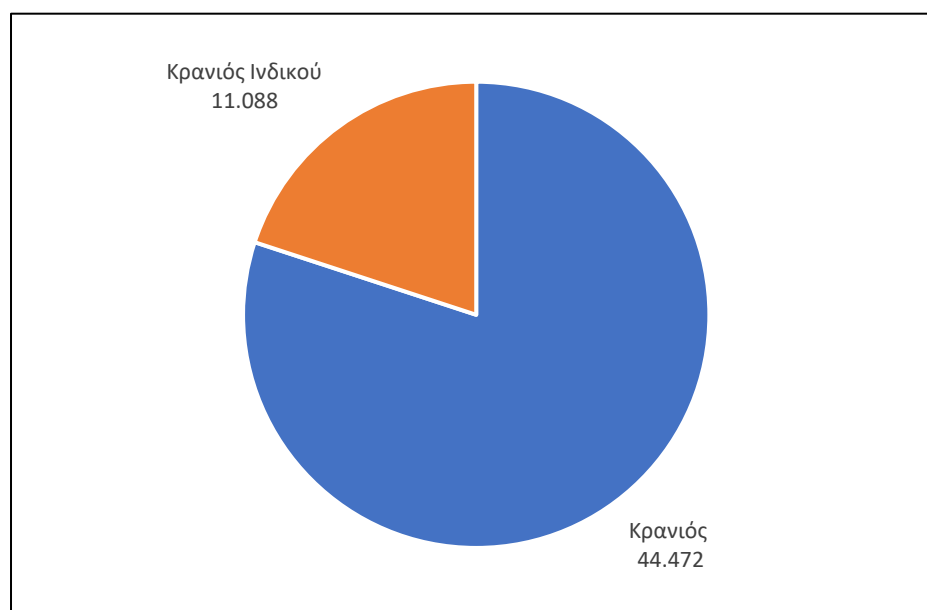
Η παραγωγή κраниού αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία σε παγκόσμιο επίπεδο, από 37.753 τόνους το 2010 σε 55.560 τόνους το 2019 (+47%). Το είδος *Argyrosomus regius* ήταν το πιο κοινό είδος που παρήχθη το 2019, αντιπροσωπεύοντας το 80% της συνολικής παραγωγής κраниού (σε σύγκριση με το 53% το 2010). Η παραγωγή άλλων ειδών κраниού έχει μειωθεί με την πάροδο των ετών. Το 2019 ανήλθε σε 11.088 τόνους, αντιπροσωπεύοντας το 20% της παγκόσμιας παραγωγής (έναντι 47% το 2010 με 17.772 τόνους). Η κατηγορία «Άλλο» αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από τον κраниό Ινδικού (*Argyrosomus hololepidotus*), ο οποίος αντιπροσωπεύει το 99,9% των ποσοτήτων αυτής της κατηγορίας.

Πίνακας 3: Εξέλιξη της παγκόσμιας παραγωγής κраниού (τόνοι)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% σύνολο υ 2019	Εξελ. 2019 / 2010
<i>Argyrosomus regius</i>	20.031	18.113	17.102	12.775	20.465	20.804	28.293	40.417	43.014	44.472	80%	+122%
Άλλα είδη	17.722	16.808	16.199	15.527	14.851	4.675	10.653	21.635	11.004	11.088	20%	-37%
Σύνολο	37.753	34.921	33.300	28.303	35.316	25.479	38.946	62.052	54.018	55.560	100%	+47%

Πηγή: FAO

Σχήμα 2: Κατανομή της παγκόσμιας παραγωγής κраниού σε όγκο (τόνοι, 2019)

Πηγή: FAO

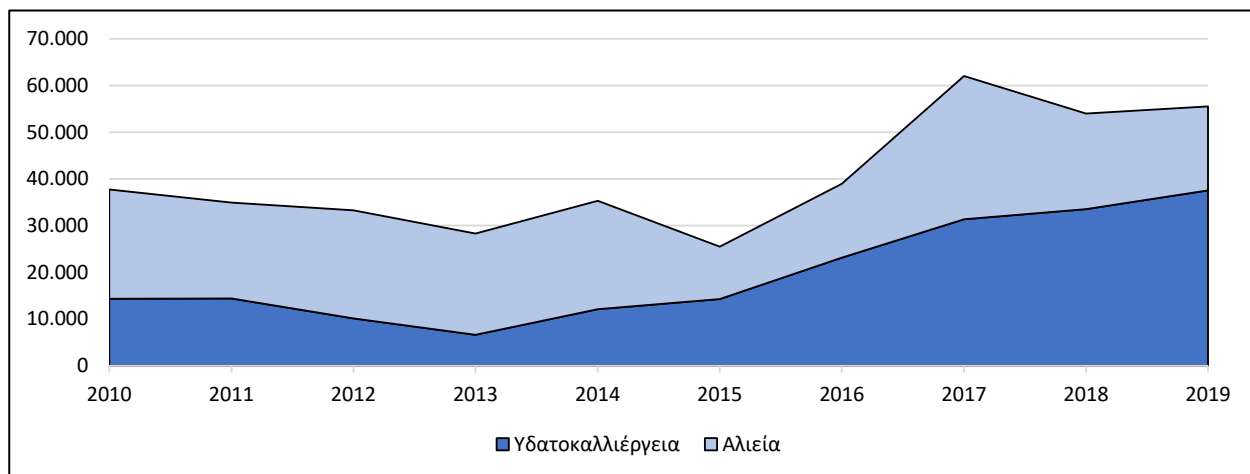
Η παραγωγή κраниού βασίζεται κυρίως στην υδατοκαλλιέργεια σε παγκόσμιο επίπεδο (68%, 37.536 τόνοι το 2019). Ο όγκος του κраниού ελεύθερης αλιείας ήταν 18.024 τόνοι το 2019 (32% του παγκόσμιου όγκου). Η παραγωγή κраниού εκτροφής έχει αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό την τελευταία δεκαετία. Η αύξηση αυτή παρατηρείται στις κύριες χώρες παραγωγής: Αίγυπτος, Ισπανία, Τουρκία και Ελλάδα.

Όσον αφορά στην παραγωγή κраниού ελεύθερης αλιείας, η παγκόσμια παραγωγή κυμάνθηκε μεταξύ 20.000 και 23.400 τόνων από το 2010 έως το 2014, με έντονες διακυμάνσεις μεταξύ 2015 και 2017 (από 11.204 τόνους το 2015 σε 30.717 τόνους το 2017, κυρίως λόγω της εξέλιξης των αλιευμάτων στην Αγκόλα), ενώ η παραγωγή κυμάνθηκε μεταξύ 18.000 και 20.000 τόνων κατά τα πιο πρόσφατα έτη.

Πίνακας 4: Εξέλιξη της παγκόσμιας παραγωγής κраниού εκτροφής και ελεύθερης αλιείας (τόνοι)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% συνόλο υ 2019	Εξελ. 2019 / 2010
Υδατοκαλλιέργεια	14.356	14.398	10.133	6.583	12.109	14.275	23.126	31.335	33.555	37.536	68%	+161%
Αλιεία	23.397	20.523	23.167	21.719	23.207	11.204	15.820	30.717	20.463	18.024	32%	-23%
Σύνολο	37.753	34.921	33.300	28.303	35.316	25.479	38.946	62.052	54.018	55.560	100%	47%

Πηγή: FAO

Σχήμα 3: Εξέλιξη της παγκόσμιας παραγωγής κраниού (αλιεία και υδατοκαλλιέργεια) (τόνοι)

Πηγή: FAO

2.2.2 Παραγωγή κраниού διαχρονικά από τις κύριες χώρες παραγωγής

Ο κυριότερος παραγωγός κраниού παγκοσμίως είναι η Αίγυπτος, η οποία αντιπροσώπευε το 47% της παγκόσμιας παραγωγής για το 2019 (96% από υδατοκαλλιέργεια), ακολουθούμενη από την ΕΕ-27 (82% από υδατοκαλλιέργεια), την Αγκόλα (100% από άγρια αλιεύματα), τη Μαυριτανία (100% από άγρια αλιεύματα) και την Τουρκία (98% από υδατοκαλλιέργεια). Συνδυαστικά η Αίγυπτος, η ΕΕ-27 και η Αγκόλα αντιπροσώπευαν το 83% της παγκόσμιας παραγωγής για το 2019.

Πίνακας 5: Εξέλιξη της παραγωγής κраниού στις κύριες χώρες παραγωγής (τόνοι)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% συνόλο υ 2019	Εξελ. 2019 / 2010
Αίγυπτος	13.243	12.831	10.773	5.582	6.559	9.888	17.081	25.876	26.344	26.355	47%	+99%
ΕΕ-27	3.080	3.272	2.811	2.981	4.457	3.768	6.179	7.452	8.434	10.262	18%	+233%
Αγκόλα	16.700	16.000	15.300	14.600	13.940	4.034	10.000	20.891	10.000	10.000	18%	-40%
Μαυριτανία	3.227	1.617	3.120	3.720	5.771	3.984	2.218	6.250	6.367	4.060	7%	+26%
Τουρκία	101	31	57	17	3.299	2.821	2.487	707	1.542	3.444	6%	+3310%
Άλλο	1.402	1.170	1.240	1.402	1.289	984	981	876	1.331	1.439	3%	+3%
Σύνολο	37.753	34.921	33.300	28.303	35.316	25.479	38.946	62.052	54.018	55.560	100%	+47%

Πηγή: FAO

Από το 2010 έως το 2019, το μερίδιο της Αιγύπτου στη συνολική παγκόσμια παραγωγή αυξήθηκε από 35% σε 47%. Κατά την ίδια περίοδο, η ΕΕ-27 αύξησε επίσης το βάρος της στην παγκόσμια παραγωγή κраниού από 8% σε 18%. Συγκεκριμένα, η παραγωγή της Ισπανίας, της Ελλάδας, της Γαλλίας, της Κροατίας, της Πορτογαλίας και της Ιταλίας έχει αυξηθεί κατά την τελευταία δεκαετία.

2.3 Παραγωγή ΕΕ

2.3.1 Παραγωγή της ΕΕ από τα κύρια κράτη μέλη παραγωγής

Τα στοιχεία για την παραγωγή της ΕΕ-27 διαφέρουν ελαφρώς μεταξύ FAO και Eurostat.

Πίνακας 6: Εξέλιξη της παραγωγής κраниού στην ΕΕ-27 (τόνοι LWE)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Εξελ. 2019 / 2010
FAO	3.080	3.272	2.811	2.981	4.457	3.768	6.179	7.452	8.434	10.262	+233%
Αλιεία	970	980	1.115	1.540	1.848	1.690	1.720	1.871	1.698	1.861	+92%
Υδατοκαλλιέργεια	2.110	2.292	1.696	1.441	2.609	2.078	4.459	5.581	6.736	8.401	+298%
Eurostat	3.079	3.448	3.036	3.279	4.451	4.629	6.117	7.183	8.284	9.869	+220%
Αλιεία	971	1.155	1.334	1.835	1.840	1.704	1.613	1.673	1.457	1.475	+52%
Υδατοκαλλιέργεια	2.108	2.293	1.702	1.444	2.611	2.926	4.504	5.510	6.827	8.394	+298%

Πηγή: FAO, Eurostat

Σύμφωνα με τα στοιχεία του FAO, η παραγωγή κраниού στην ΕΕ έχει τριπλασιαστεί κατά την τελευταία δεκαετία (+233% μεταξύ 2010 και 2019) και έφτασε τους 10.262 τόνους το 2019. Η αύξηση ήταν μεγαλύτερη για την υδατοκαλλιέργεια (παραγωγή περίπου τετραπλάσια το 2019 σε σχέση με το 2010) από ό,τι για τα άγρια αλιεύματα (όγκος περίπου διπλάσιος το 2019 σε σχέση με το 2010). Τα κυριότερα κράτη μέλη παραγωγής ήταν η Ισπανία και η Ελλάδα (5.303 και 2.415 τόνοι αντίστοιχα για το 2019), αντιπροσωπεύοντας το 76% της παραγωγής της ΕΕ. Ακολούθησαν η Γαλλία, η Κροατία και η Πορτογαλία, που αντιπροσώπευαν η καθεμία τουλάχιστον το 5% της παραγωγής της ΕΕ.

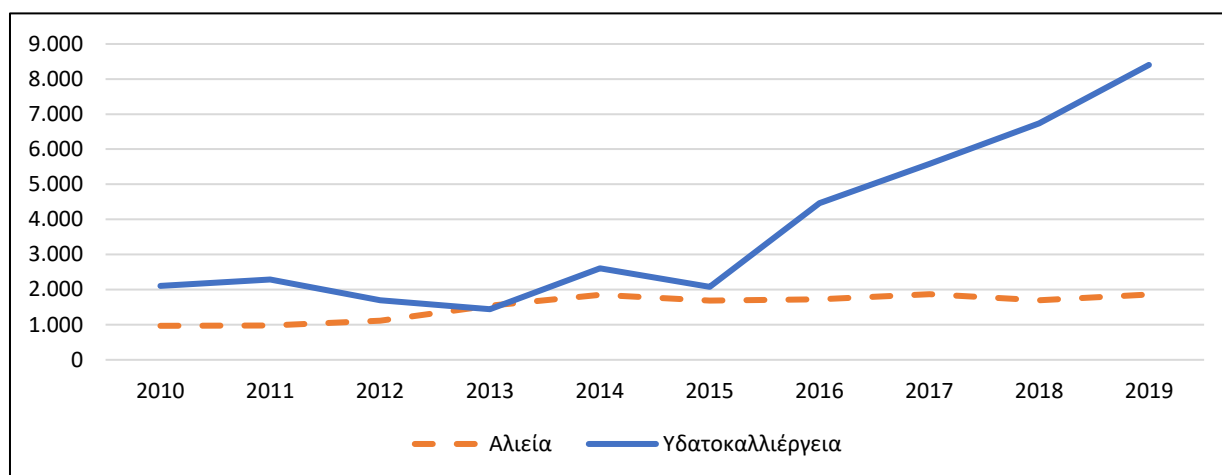
Σε επίπεδο ΕΕ, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής αφορά στον κраниό εκτροφής με 8.401 τόνους το 2019 (82% της παραγωγής της ΕΕ) και στα άγρια αλιεύματα που αντιστοιχούν σε 1.861 τόνους (18% της παραγωγής της ΕΕ). Η παραγωγή τόσο της υδατοκαλλιέργειας όσο και της αλιείας αυξήθηκαν μεταξύ 2010 και 2019, αντίστοιχα κατά +298% και +92%. Το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης σε επίπεδο ΕΕ σχετίζεται με την αύξηση της παραγωγής εκτροφής από το 2015 και μετά (+6.323 τόνοι εκτρεφόμενου κраниού μεταξύ 2015 και 2019).

Πίνακας 7: Εξέλιξη της παραγωγής κраниού στα κύρια κράτη μέλη παραγωγής (τόνοι)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% σύνολο υ 2019	Εξελ. 2019 / 2010
ES	1.853	1.006	646	774	1.599	1.716	2.174	4.115	4.447	5.303	52%	+186%
EL	0	582	319	376	795	5	2.204	1.634	1.639	2.415	24%	+315%
FR	955	1.259	1.496	1.492	1.476	1.399	920	936	900	1.262	12%	+32%
HR	2	39	26	45	60	67	125	253	808	701	7%	+375 88%
PT	213	208	189	207	466	537	652	414	564	506	5%	+137%
IT	45	138	98	38	28	30	100	100	75	75	1%	+65%
Άλλα	12	41	38	49	33	14	3	0	1	0	-	-
ΕΕ-27	3.080	3.272	2.811	2.981	4.457	3.768	6.179	7.452	8.434	10.262	100%	+233%

* Εξέλιξη στην Ελλάδα 2019-2011

Πηγή: FAO

Σχήμα 4: Εξέλιξη της παραγωγής κρυνιού στην ΕΕ-27 κατά μέθοδο (τόνοι)

Πηγή: FAO

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η αξία του κρυνιού εκτροφής για το 2019 ανήλθε σε 45.536.000 ευρώ (43.303.000 ευρώ σε πραγματικές τιμές) για όγκο 8.394 τόνων ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων. Η αξία της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας αυξήθηκε κατά +449% σε ονομαστική αξία (+393% σε πραγματικές τιμές).

Πίνακας 8: Όγκος και ονομαστική αξία του κρυνιού στην ΕΕ-27 (2010-2019)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Εξελ. 2019 / 2010
Όγκος (τόνοι LWE)	2.108	2.293	1.702	1.444	2.611	2.926	4.504	5.510	6.827	8.394	+298%
Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	8.287	10.961	9.217	8.254	13.779	16.296	26.253	29.120	38.650	45.536	+449%

Πηγή: Eurostat

2.3.2 Εισαγωγές, εξαγωγές και φαινομένη κατανάλωση

Δεν υπάρχουν λεπτομερείς πληροφορίες όσον αφορά στις εισαγωγές και τις εξαγωγές κρυνιού για την ΕΕ-27, καθώς το είδος αυτό δεν προσδιορίζεται συγκεκριμένα στις στατιστικές εμπορίου. Συνεπώς, δεν μπορεί να παρασχεθεί φαινομένη κατανάλωση για τον κρυνιό σε επίπεδο ΕΕ-27 και κρατών μελών με βάση τη μεθοδολογία της EUMOFA (υπολογισμός της φαινομένης κατανάλωσης με βάση τις στατιστικές παραγωγής και εμπορίου).

Εναλλακτικά, στην παρούσα έκθεση παρέχονται εκτιμήσεις για την [Ισπανία](#) (δείτε την ενότητα 3), την [Ελλάδα](#) (δείτε την ενότητα 4) και την [Ιταλία](#) (δείτε την ενότητα 5). Οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στα στατιστικά στοιχεία της παραγωγής (υδατοκαλλιέργεια και αλιεία) και στις εκτιμήσεις των εισαγωγών και εξαγωγών που παρασχεθήκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη που ερωτήθηκαν.

3. Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

3.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού

3.1.1 Παραγωγή

Ο όγκος της παραγωγής κраниού στην Ισπανία ήταν 5.303 τόνοι το 2019 (στοιχεία FAO), εκ των οποίων οι 4.535 τόνοι προήλθαν από υδατοκαλλιέργεια (86%) και οι 768 τόνοι από την αλιεία (14%). Και οι δύο τομείς αυξήθηκαν σημαντικά από το 2010, κατά +145% και +186% αντίστοιχα. Παρά την αύξηση της παραγωγής, το μερίδιο του κраниού Ισπανίας στην παραγωγή της ΕΕ-27 μειώθηκε ελαφρώς κατά την τελευταία δεκαετία, καθώς άλλα κράτη μέλη ανέπτυξαν τη δική τους παραγωγή.

Πίνακας 9: Παραγωγή κраниού στην Ισπανία μεταξύ 2010 και 2019 (τόνοι)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% συνόλο υ 2019	Εξελ. 2019 / 2010
Υδατοκαλλιέργεια	1.853	1.006	646	483	1.101	1.301	1.707	3.524	3.929	4.535	86%	+145%
Αλιεία	-	-	-	291	498	415	467	591	518	768	14%	μη διαθέσιμο
Σύνολο	1.853	1.006	646	774	1.599	1.716	2.174	4.115	4.447	5.303	100%	+186%
% ΕΕ-27	60%	31%	23%	26%	36%	46%	35%	55%	53%	52%	/	/

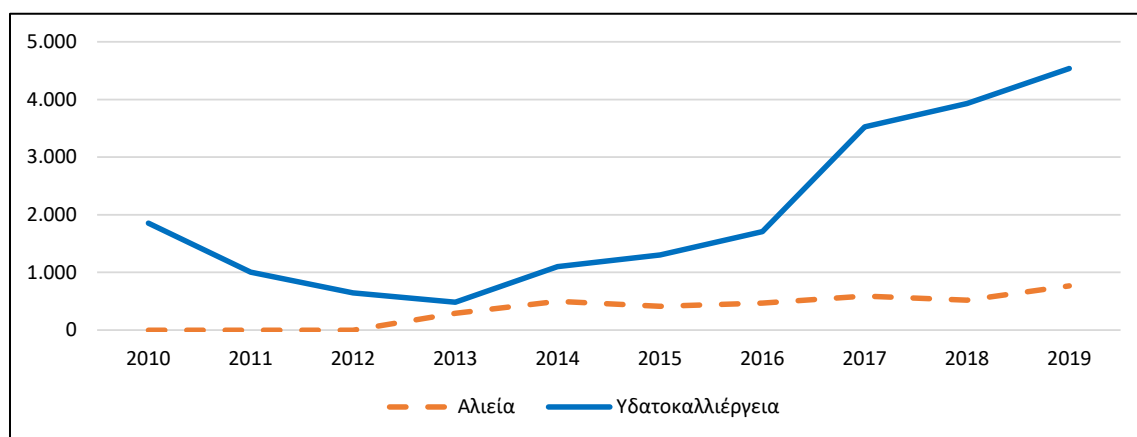
Πηγή: FAO

Η παραγωγή κраниού εκτροφής μειώθηκε από το 2010 έως το 2013. Έκτοτε, η παραγωγή αυξήθηκε συνεχώς ώσπου ανήλθε στους 4.535 τόνους το 2019. Σύμφωνα με τον κύριο φορέα που ερωτήθηκε, η παραγωγή αναμένεται να αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό το 2021 και να φθάσει περίπου τους 6.000 τόνους.

Τα αλιεύματα κраниού ελεύθερης αλιείας παραμένουν περιορισμένα στην Ισπανία (λιγότεροι από 800 τόνοι ανά έτος) και είναι αρκετά σταθερά από το 2014. Ανήλθαν στους 768 τόνους το 2019. Πριν από το 2013, δεν είχαν αναφερθεί αλιεύματα.

Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας συγκεντρώνεται στην Κοινότητα της Βαλένθια, αλλά υπάρχουν και άλλες σημαντικές περιοχές παραγωγής στην Ανδαλουσία και τη Μούρθια⁴.

Σχήμα 5: Εξέλιξη του κраниού εκτροφής και ελεύθερης αλιείας στην Ισπανία (τόνοι)

Πηγή: FAO

⁴ APROMAR, Aquaculture in Spain 2021, σελ. 4 . <http://www.apromar.es/content/aquaculture-spain-2020>

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η ονομαστική αξία του κраниού εκτροφής στην Ισπανία κορυφώθηκε το 2019 με 21,4 εκατομμύρια ευρώ, η οποία αντιπροσωπεύει σημαντική αύξηση σε σύγκριση με το 2010 (+220% σε ονομαστικές τιμές και +235% σε πραγματικές τιμές).

Πίνακας 10: Όγκος και ονομαστική αξία του κраниού στην Ισπανία (2010-2019)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Εξελ. 2019 / 2010
Όγκος (τόνοι)	1.853	1.006	646	483	1.101	1.301	1.707	3.524	4.020	4.535	+145%
Ονομαστική αξία (1.000 ευρώ)	6.697	3.742	2.725	2.209	4.994	6.076	9.404	17.059	20.183	21.412	+220%

Πηγή: Eurostat

Τα στοιχεία του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Υδατοκαλλιέργειας Ισπανίας (APROMAR) σχετικά με τον όγκο παραγωγής διαφέρουν από τα στοιχεία της Eurostat και του FAO. Το χάσμα αυτό εξηγείται από την εξεταζόμενη περίοδο (από τον Μάρτιο έως τον Φεβρουάριο για τα στοιχεία του APROMAR, ενώ τα στοιχεία της Eurostat και του FAO βασίζονται στο ημερολογιακό έτος) και από το στάδιο παραγωγής (ο APROMAR παρακολουθεί τον όγκο των ενήλικων ψαριών που διατίθενται στην αγορά, ενώ η Eurostat και ο FAO παρακολουθούν το σύνολο της παραγωγής). Κατά συνέπεια, ο όγκος της παραγωγής κраниού που αναφέρεται από τον APROMAR είναι χαμηλότερος από αυτόν της Eurostat και του FAO. Πράγματι, με βάση τον APROMAR, η παραγωγή κраниού ανήλθε σε 3.623 τόνους το 2019 (4.535 τόνους με βάση τον FAO και την Eurostat) και σε 4.925 τόνους το 2020.

Η εμπορία του κраниού πραγματοποιείται ανάλογα με το μέγεθος. Το μέσο μέγεθος του κраниού εκτροφής είναι περίπου 2 κιλά. Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα μεσαία δείγματα (1-2 κιλά) αντιπροσωπεύουν περίπου το 60% του όγκου της παραγωγής της Ισπανίας, τα μεγάλα ψάρια (2-4 κιλά) αντιπροσωπεύουν περίπου το 20% της παραγωγής και τα πολύ μεγάλα ψάρια (>4 κιλά) αντιπροσωπεύουν το 20% της παραγωγής.

3.1.2 Εισαγωγές - Εξαγωγές

Δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις εισαγωγές και τις εξαγωγές κраниού στην Ισπανία. Μπόρεσαν να συλλεχθούν μόνο ποιοτικά δεδομένα.

Εισαγωγές

Οι εισαγωγές κраниού στην Ισπανία είναι σημαντικές και αφορούν κυρίως ολόκληρα ψάρια. Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη, ο όγκος των εισαγωγών ανέρχεται περίπου στους 3.300 τόνους το 2020 και προέρχεται από την Τουρκία (1.500 τόνους), την Αίγυπτο (1.000 τόνους) και την Ελλάδα (800 τόνους).

Εξαγωγές

Με βάση τις συνεντεύξεις των ενδιαφερομένων μερών, οι εξαγωγές κраниού εκτιμάται ότι φθάνουν περίπου τους 1.500 τόνους για το 2020. Οι εξαγωγές προορίζονται κυρίως για την Πορτογαλία (< 800 τόνους), την Ιταλία (< 500 τόνους) και άλλες χώρες (χώρες της ΕΕ και τρίτες χώρες: < 200 τόνους).

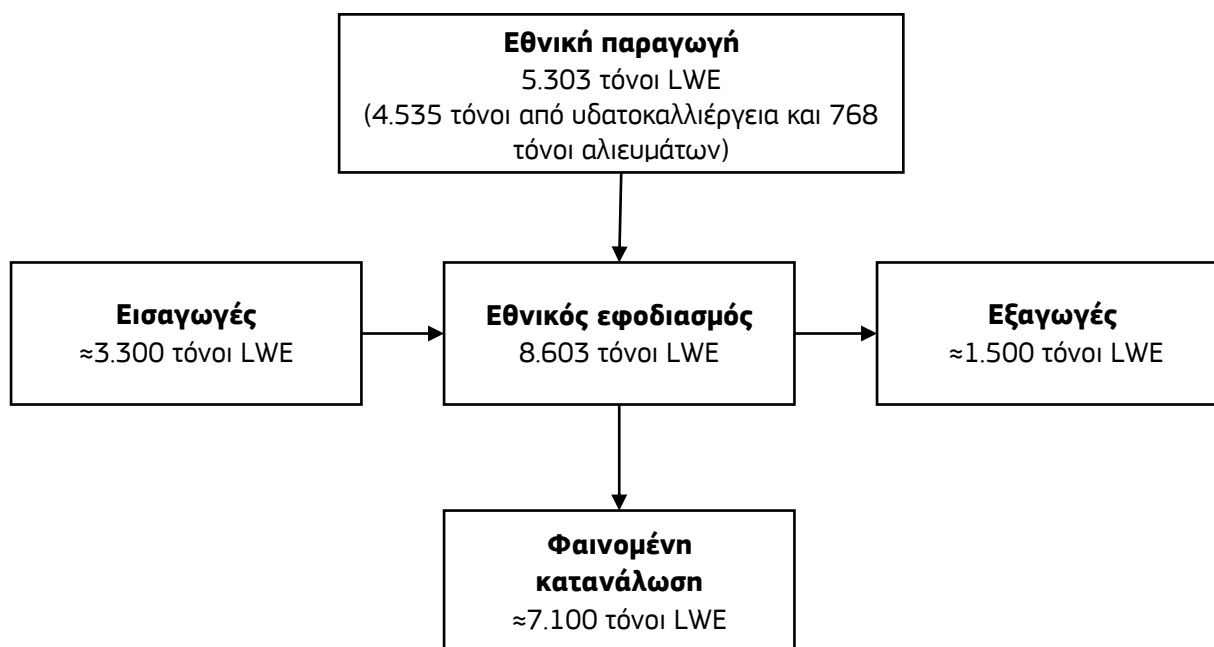
3.1.3 Φαινομένη κατανάλωση

Με βάση τα στοιχεία της Eurostat (εθνική παραγωγή) και τις συνεντεύξεις των ενδιαφερομένων μερών (εισαγωγές και εξαγωγές), ο εθνικός εφοδιασμός της Ισπανίας με κρυνιό εκτιμήθηκε σε 8.600 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων το 2020, εκ των οποίων το 62% προέρχεται από την εθνική παραγωγή (υδατοκαλλιέργεια και αλιεία) και το 38% από τις εισαγωγές.

Οι εξαγωγές αντιπροσωπεύουν το 17% αυτού του εφοδιασμού. Έτσι, η εθνική «φαινομένη» κατανάλωση εκτιμάται σε 7.100 τόνους ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων που αντιπροσωπεύει το 83% του εθνικού εφοδιασμού.

Το ισοζύγιο προσφοράς/ζήτησης για την παραγωγή κρυνιού που παρουσιάζεται κατωτέρω θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με προσοχή ελλείψει ποσοτικών στοιχείων για τις εισαγωγές-εξαγωγές. Επίσης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα στοιχεία για την εθνική παραγωγή αφορούν το 2019, ενώ τα στοιχεία για τις εισαγωγές και τις εξαγωγές αφορούν το 2020.

Σχήμα 6: Ισοζύγιο προσφοράς/ζήτησης για τον κρυνιό στην Ισπανία (τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων) – 2019-2020

Πηγή: Επεξεργασία της EUROSTAT από την EUMOFA και συνεντεύξεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

3.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ισπανία

Τα κανάλια διανομής για τον κρυνιό και η τιμή στο στάδιο της χονδρικής πώλησης εξαρτώνται από το μέγεθος των ψαριών.

Τα μικρά και μεσαία ψάρια (< 2 kg), τα οποία αντιπροσωπεύουν την πλειονότητα του εθνικού εφοδιασμού (50 έως 70%), πωλούνται στους καταναλωτές μέσω του λιανικού εμπορίου μεγάλης κλίμακας. Οι εταιρείες λιανικού εμπορίου προμηθεύονται απευθείας την προμήθειά τους από τους παραγωγούς κρυνιού μέσω βμπνων συμβάσεων για να εξασφαλίσουν την προμήθεια και την τιμή. Σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, ο κρυνιός προέλευσης Ισπανίας υποτίθεται ότι αντιπροσωπεύει ένα μεγάλο μέρος της προμήθειας των αλυσίδων λιανικής πώλησης και χρησιμοποιείται συχνά για λόγους διαφήμισης. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου μπορούν επίσης να συμπληρώσουν τις προμήθειές τους με κρυνιό διαφορετικής προέλευσης, όπως τα ψάρια Ελλάδας και Τουρκίας.

Τα μεγάλα δείγματα (> 2kg) πωλούνται κυρίως σε έμπορους χονδρικής που προμηθεύουν ιχθυοπωλεία (30 έως 40% του εθνικού εφοδιασμού) και εστιατόρια (≈10% του εθνικού εφοδιασμού). Τα μεγάλα δείγματα κρυνιού είτε φιλετάρονται από ιχθυοπωλεία και εξειδικευμένες εταιρείες είτε πωλούνται ολόκληρα στους τελικούς καταναλωτές από τα ιχθυοπωλεία. Η πολιτική προμηθειών των εμπόρων χονδρικής είναι πιο διαφοροποιημένη από ό,τι το λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας, με έντονη εστίαση των φορέων στην τιμή. Οι χώρες προέλευσης περιλαμβάνουν την Ελλάδα, την Τουρκία και την Αίγυπτο.

Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η κατανάλωση κρυνιού παραμένει σταθερή καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με κορύφωση την περίοδο των Χριστουγέννων.

Το μεγαλύτερο μέρος της ποσότητας του κρυνιού πωλείται ολόκληρο (80%) στους τελικούς καταναλωτές, ενώ μόνο το 20% εκτιμάται ότι μεταποιείται (φιλεταρισμένο). Η κατανάλωση του κρυνιού στην Ισπανία αυξάνεται και επωφελείται από την ανταγωνιστικότητα της παραγωγής σε σύγκριση με άλλα ψάρια όσον αφορά στον ρυθμό ανάπτυξης⁵ και τις περιορισμένες ασθένειες.

3.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού

3.3.1 Τιμές πρώτης πώλησης

Τιμές παραγωγού

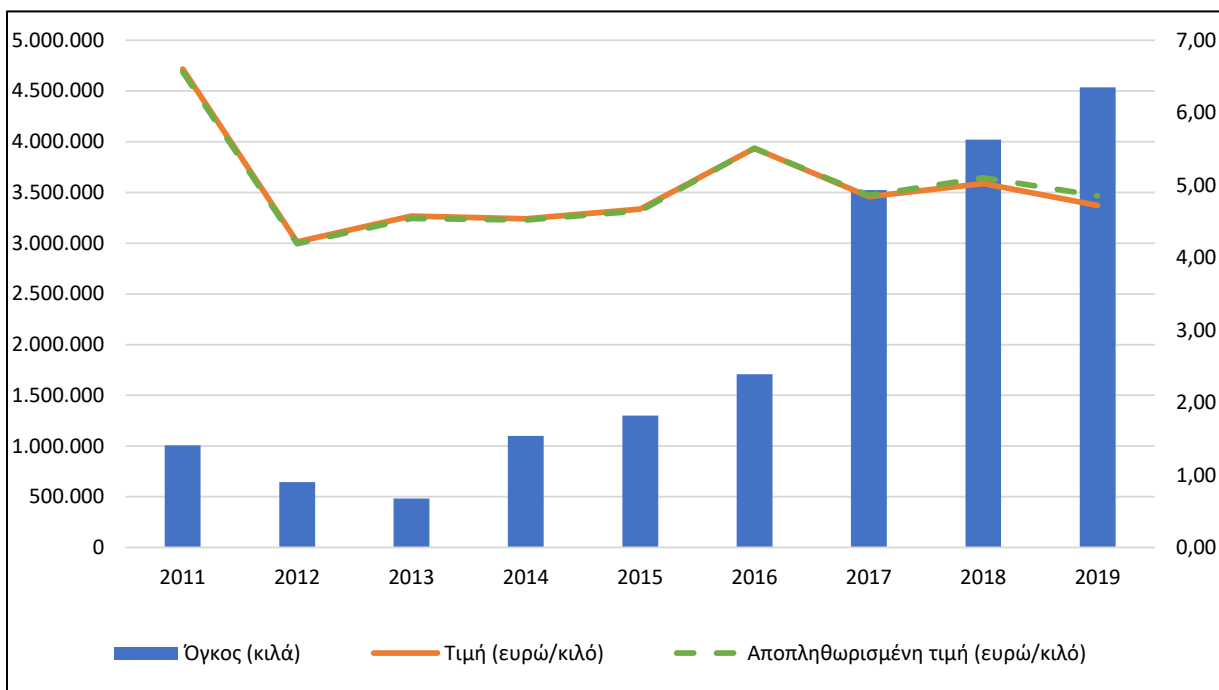
Με βάση τα στοιχεία της Eurostat, η μέση τιμή για τον κρυνιό εκτροφής Ισπανίας κυμάνθηκε από 4,6 έως 5,5 ευρώ ανά κιλό μεταξύ 2013 και 2019. Σύμφωνα με το παρακάτω σχήμα, η τιμή παραγωγού του κρυνιού μειώθηκε κατά 26% (σε πραγματικές τιμές) μεταξύ 2011 και 2021.

Πίνακας 11: Τιμή παραγωγού (ονομαστική τιμή) για κρυνιό εκτροφής στην Ισπανία από το 2013 έως το 2019 (ευρώ ανά κιλό)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Τιμή	4,6	4,5	4,7	5,5	4,8	5,0	4,7

Πηγή: Eurostat

⁵ APROMAR, Aquaculture in Spain 2021. σελ.64

Σχήμα 7: Εξέλιξη της παραγωγής σε κιλά και της τιμής σε ευρώ ανά κιλό για τον κρانيό εκτροφής

Πηγή: Eurostat

Ποιοτικές πληροφορίες από συνεντεύξεις

Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη, η μέση τιμή πρώτης πώλησης για τον κρانيό εκτροφής είναι περίπου 5,4 ευρώ ανά κιλό, στην οποία περιλαμβάνεται και η μεταφορά στα καταστήματα λιανικής πώλησης. Η τιμή του κρانيού παρέμεινε σχετικά σταθερή από το 2019 και το 2020, παρά τον αντίκτυπο της κρίσης της νόσου COVID-19 στα εστιατόρια.

3.3.2 Στάδιο μεταποίησης

Βάσει συνεντεύξεων, μόνο το 20% του εθνικού εφοδιασμού σε κρانيό μεταποιείται (αποτελείται κυρίως από φιλεταρισμένα προϊόντα). Μόνο τα μεγάλα δείγματα φιλετάρονται (φιλετάρισμα από ιχθυοπωλεία ή εταιρείες μεταποίησης). Η τιμή είναι υψηλότερη για ψάρια αυτού του μεγέθους και ανέρχεται κατά μέσο όρο στα 7,5 ευρώ ανά κιλό στο στάδιο της μεταποίησης (τιμή αγοράς για τη μονάδα μεταποίησης), συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς. Η διαδικασία φιλεταρίσματος συνεπάγεται περίπου το 30% των απωλειών.

3.3.3 Τιμές εισαγωγών και εξαγωγών

Δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία σχετικά με τις τιμές κρانيού των εισαγωγών και των εξαγωγών.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας που βασίζονται σε συνεντεύξεις, οι εισαγωγές αντιπροσωπεύουν το 38% του εθνικού εφοδιασμού της Ισπανίας το 2020. Οι τιμές ποικίλλουν ανάλογα με την προέλευση και το μέγεθος των ψαριών καθώς και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη, οι μέσες τιμές του 2020 για τις διάφορες χώρες εξαγωγής στο στάδιο της χονδρικής πώλησης (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς μέχρι τους έμπορους χονδρικής) ήταν οι εξής:

- Αίγυπτος: 6,5 Ευρώ/κιλό
- Ελλάδα: 5,5 Ευρώ/κιλό
- Τουρκία: 4,8 Ευρώ/κιλό

3.3.4 Τιμές λιανικής πώλησης

Βάσει συνεντεύξεων, η τιμή των ολόκληρων δειγμάτων κρυνιού κυμαίνεται γενικά μεταξύ 7,5 και 10,5 ευρώ ανά κιλό συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, ενώ τα φιλέτα κρυνιού πωλούνται γύρω στα 14 ευρώ ανά κιλό συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Τα ηλεκτρονικά καταστήματα λιανικής πώλησης προσφέρουν ψάρια κρυνιού σε παρόμοιες τιμές. Σύμφωνα με έλεγχο σε ηλεκτρονικό κατάστημα, οι τιμές για τον κρυνιό κυμαίνονται από τα 7,95 (1,5 kg) έως τα 11,23 ευρώ ανά κιλό (3,5 kg), συμπεριλαμβανομένης της ενδιάμεσης τιμής των 9,5 ευρώ ανά κιλό (1,5 -2,5 kg). Η τιμή εξαρτάται από το μέγεθος, την προέλευση και την ποιότητα των ψαριών. Οι τιμές για τον κρυνιό επωφελούνται από το μικρό μέγεθος της παραγωγής, τον περιορισμένο αριθμό παραγωγών και τη φυσική του ικανότητα να αναπτύσσεται ταχύτερα από άλλα ψάρια. Σύμφωνα με τα ενδιαφερόμενα μέρη, ο κρυνιός δεν υπόκειται σε ανταγωνισμό τιμών μεταξύ των εμπόρων λιανικής της Ισπανίας και συνεπώς οι τιμές λιανικής πώλησης παρέμειναν σχετικά σταθερές τα τελευταία χρόνια.

3.3.5 Μετάδοση τιμών

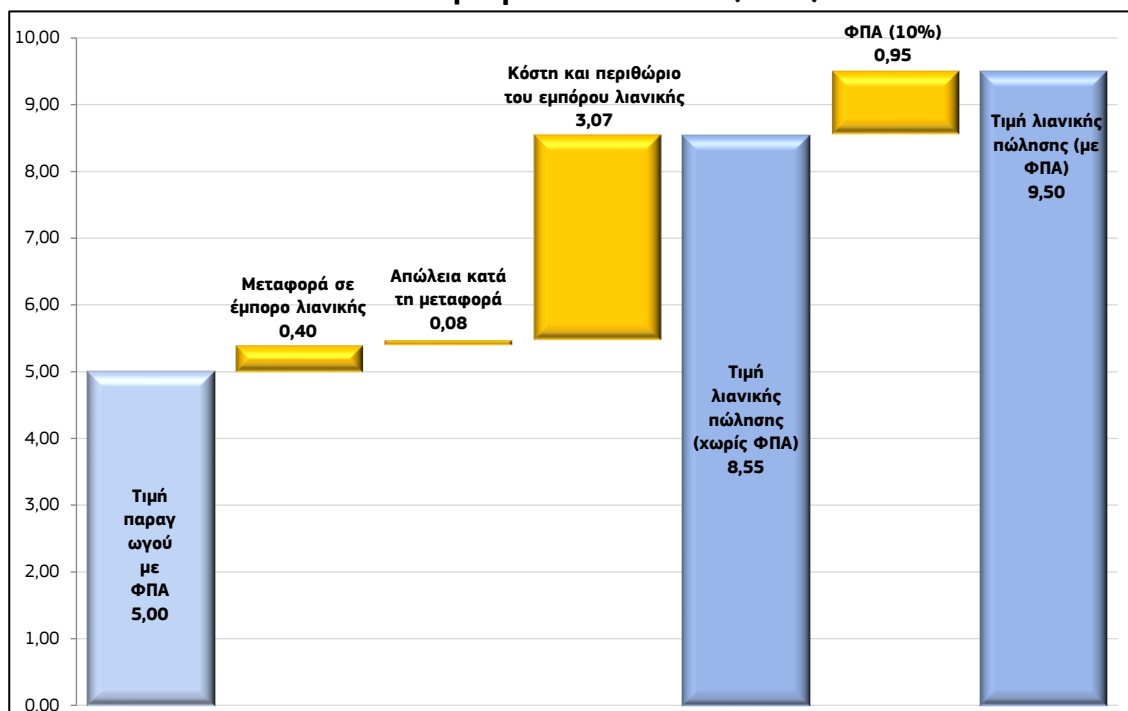
Η ανάλυση καλύπτει τον ολόκληρο κρυνιό που πωλείται από τους εμπόρους λιανικής. Τα στοιχεία βασίζονται σε συνεντεύξεις και αναφέρονται κυρίως στις τιμές του 2020. Η μέση τιμή του κρυνιού σε επίπεδο παραγωγού είναι 5,00 ευρώ ανά κιλό (χωρίς τη μεταφορά) και η μέση τιμή ολόκληρου του κρυνιού σε επίπεδο λιανικής πώλησης είναι 9,50 ευρώ ανά κιλό, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.

Πίνακας 12 – Κόστη και περιθώρια για ολόκληρο κρυνιό εκτροφής που πωλείται στο λιανικό εμπόριο (2020)

	Μέσος όρος τιμής (ευρώ/κιλό)	% της τελικής τιμής	Σχόλια και πηγές
Τιμή παραγωγής χωρίς τη μεταφορά	5,00	53%	Περίπου 5,0 ευρώ/κιλό Συνεντεύξεις ενδιαφερόμενων μερών
Μεταφορά στον έμπορο λιανικής	0,40	4%	0,40 ευρώ/κιλό Συνέντευξη ενδιαφερόμενου μέρους
Απώλεια κατά την μεταφορά	0,08	1%	1 έως 2% απώλεια κατά την μεταφορά
Κόστη και περιθώριο του εμπόρου λιανικής	3,07	85%	Κατόπιν υπολογισμού
Τιμή λιανικής πώλησης (χωρίς ΦΠΑ)	8,55	90%	Κατόπιν υπολογισμού
ΦΠΑ (10%)	0,95	10%	Κατόπιν υπολογισμού
Τιμές λιανικής πώλησης (με ΦΠΑ)	9,50	100%	7,5 έως 10,5 ευρώ/κιλό Συνεντεύξεις ενδιαφερόμενων μερών

Πηγή: EUMOFA

Σχήμα 8: Κόστη και περιθώρια για ολόκληρο κωπό κρυνιό εκτροφής που πωλείται στο λιανικό εμπόριο στην Ισπανία (2020)

4. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

4.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού

4.1.1 Παραγωγή

Η παραγωγή κраниού στην Ελλάδα ήταν περίπου 2.400 τόνοι το 2019 σύμφωνα με τα στοιχεία τόσο του FAO όσο και της EUROSTAT, με το 100% των τόνων να προέρχονται από την υδατοκαλλιέργεια. Τα στοιχεία μεταξύ του FAO και της Eurostat για τον όγκο παραγωγής στην Ελλάδα συμφωνούν εκτός από το 2015 (5 τόνοι παραγωγή σύμφωνα με τον FAO και 1.005 τόνοι σύμφωνα με τη EUROSTAT) και το 2019 (20 τόνοι διαφορά μεταξύ των δύο πηγών). Η παραγωγή αυξήθηκε σημαντικά κατά την τελευταία δεκαετία: το 2010 δεν αναφέρθηκε καμία παραγωγή (τόσο από τον FAO όσο και από την EUROSTAT) και το 2011 αναφέρθηκαν 582 τόνοι (+315% μεταξύ 2011 και 2019 με βάση τα στοιχεία του FAO).

Ωστόσο, αυτά τα στατιστικά στοιχεία ενδέχεται να υποτιμούν την ελληνική παραγωγή κраниού. Σύμφωνα με έναν εμπειρογνώμονα που ερωτήθηκε, η παραγωγή κраниού στην Ελλάδα ήταν 7.000 τόνοι το 2020.

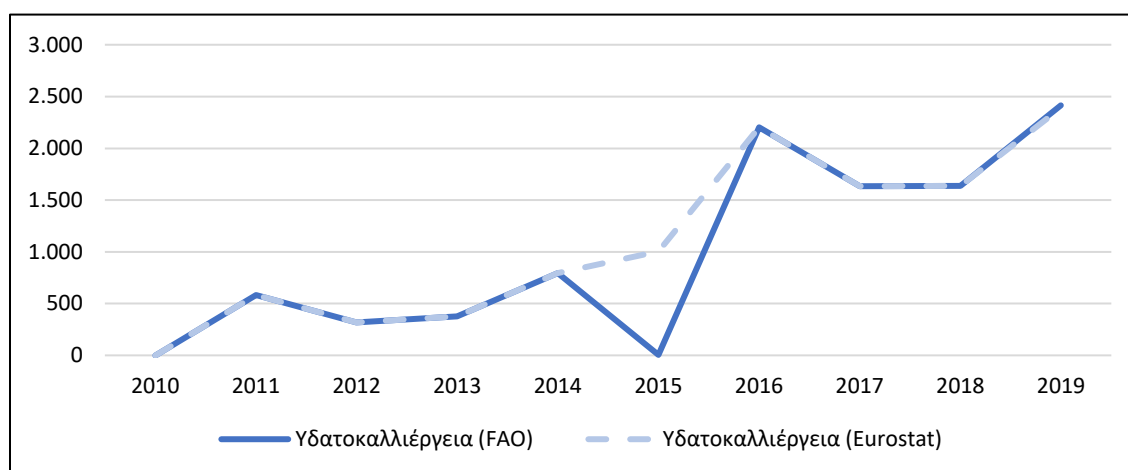
Πίνακας 13: Παραγωγή κраниού στην Ελλάδα μεταξύ 2010 και 2019 (τόνοι)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% συνόλου 2019	Εξελ. 2019 / 2011
Υδατοκαλλιέργεια	-	582	319	376	795	*5	2.204	1.634	1.639	2.415	100%	+315%
Αλιεία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	μη διαθέσιμο
Σύνολο	-	582	319	376	795	5	2.204	1.634	1.639	2.415	100%	+315%
% ΕΕ-27	0%	18%	11%	13%	18%	0%	36%	22%	19%	24%	-	-

* 1.005 σύμφωνα με τη EUROSTAT

Πηγή: FAO

Σχήμα 9: Εξέλιξη του κраниού εκτροφής στην Ελλάδα (τόνοι)

Πηγή: FAO, Eurostat

Η αξία του κраниού εκτροφής στην Ελλάδα ανήλθε σε 13,1 εκατομμύρια ευρώ το 2019, η οποία αντιστοιχεί σε αύξηση 386% σε σύγκριση με το 2011 (+409% σε πραγματικές τιμές).

Πίνακας 14: Όγκος και ονομαστική αξία του κρانيού στην Ελλάδα (2011-2019)⁶

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Εξελ. 2019 / 2011
Όγκος (τόνοι LWE)	-	582	319	376	795	1.005	2.204	1.634	1.639	2.392	+311%
Ονομαστικ ή αξία (1.000 ευρώ)	-	2.707	1.849	1.904	3.928	5.199	12.146	9.334	10.206	13.147	+386%

Πηγή: Eurostat

4.1.2 Εισαγωγές - Εξαγωγές

Εισαγωγές

Δεν υπάρχουν λεπτομερείς πληροφορίες όσον αφορά στις ελληνικές εισαγωγές κρانيού. Ωστόσο, σύμφωνα με μεγάλη ελληνική εταιρεία που ασχολείται με την παραγωγή κρانيού, οι εισαγωγές είναι πολύ περιορισμένες. Μπορεί να αγοράζονται ορισμένα προϊόντα από την Αίγυπτο ή την Τουρκία, αλλά αντιπροσωπεύουν αμελητέο όγκο.

Εξαγωγές

Επίσης, δεν υπάρχουν λεπτομερή στοιχεία όσον αφορά στις ελληνικές εξαγωγές κρانيού.

Σύμφωνα με την κύρια εταιρεία παραγωγής και εμπορίας κρانيού στην Ελλάδα, περίπου το 70% της εθνικής παραγωγής προσανατολίζεται στις εξαγωγές. Σύμφωνα με την ίδια εταιρεία, αντιστοιχούσε περίπου σε 4.900 τόνους. Γενικά, τα εξαγόμενα ψάρια παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες κλάσεις (κυρίως από 3 έως 8 κιλά). Κύριοι πελάτες είναι οι έμποροι χονδρικής στην Ιταλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία. Μέρος της παραγωγής εξάγεται επίσης και σε άλλους προορισμούς, όπως η Ολλανδία, η Αυστρία και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Το κύριο εξαγόμενο προϊόν είναι ολόκληρος νωπός κρانيός. Για απομακρυσμένους προορισμούς, το προϊόν πωλείται ολόκληρο ή εκσπλαχνισμένο και κατεψυγμένο.

4.1.3 Φαινομένη κατανάλωση

Καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα γενικά στοιχεία για τις εξαγωγές και τις εισαγωγές, δεν μπορεί να εκτιμηθεί η φαινομένη κατανάλωση για τον κρانيό στην Ελλάδα.

Οι δημόσιες στατιστικές αναφέρουν όγκο παραγωγής περίπου στους 2.400 τόνους το 2019 (τόσο βάσει FAO όσο και βάσει Eurostat).

Σύμφωνα με ένα ενδιαφερόμενο μέρος που ερωτήθηκε, η παραγωγή στην Ελλάδα έφτασε περίπου τους 7.000 τόνους το 2020 (σε μεγάλο βαθμό υψηλότερη από τα στοιχεία που παρέχουν οι στατιστικές). Σύμφωνα με τον ίδιο ειδικό, οι εισαγωγές είναι πολύ περιορισμένες και οι εξαγωγές αντιστοιχούν περίπου στο 70% της εθνικής παραγωγής. Με βάση τις πληροφορίες που παρέιχε το εν λόγω ενδιαφερόμενο μέρος, η φαινομένη κατανάλωση θα ήταν περίπου 2.100 τόνοι και οι εξαγωγές περίπου 4.900 τόνοι.

⁶ Τα στοιχεία αναφέρονται στις πρώτες πωλήσεις κρانيού στην Ελλάδα για ανθρώπινη κατανάλωση:
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/fish_aq_esms.htm

4.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ελλάδα

Δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία για την βιομηχανία κρانيού στην Ελλάδα όσον αφορά στον αριθμό των εταιρειών. Σύμφωνα με τη συνέντευξη των ενδιαφερομένων μερών, μία εταιρεία αντιπροσώπευε πάνω από το 70% της παραγωγής κρانيού στην Ελλάδα για το 2020. Με βάση την ίδια συνέντευξη, λίγοι φορείς έχουν αναπτύξει σημαντικά την παραγωγή του κρانيού. Οι φορείς στην Ελλάδα θεωρούν ότι έχει σημαντικό δυναμικό στην αγορά, αλλά είναι τεχνικά δύσκολο να παραχθεί.

Στην εθνική αγορά, ο κρانيός πωλείται κυρίως νωπός, σε φιλέτο, στο λιανικό εμπόριο και στον τομέα της εστίασης.

Ο τομέας του λιανικού εμπορίου εμπορεύεται κυρίως φιλέτα κρانيού, αλλά και ψάρια 1-2 κιλών είτε ολόκληρα, είτε εκσπλαχνισμένα, είτε χωρίς κεφάλι. Σύμφωνα με τον κύριο παραγωγό και προμηθευτή κρانيού της χώρας, ο τομέας του λιανικού εμπορίου παρουσιάζει αυξανόμενη ζήτηση για προϊόντα εκσπλαχνισμένα και χωρίς κεφάλι, καθώς και για φιλέτα. Πριν από το 2020, οι πωλήσεις στον τομέα του λιανικού εμπορίου ήταν περιορισμένες σε σύγκριση με την αγορά εξαγωγών. Η αύξηση των πωλήσεων στον τομέα του λιανικού εμπορίου αποτελεί συνέπεια της κρίσης της νόσου COVID-19, όταν το εξαγωγικό εμπόριο και οι επιχειρήσεις χονδρικής πώλησης στον τομέα της εστίασης ήταν περιορισμένα.

Ο τομέας της εστίασης στην Ελλάδα είναι πιο πιθανό να αγοράζει φιλέτα κρانيού, που λαμβάνονται από κρانيό των 2-3 κιλών. Τα μεγαλύτερα ψάρια, από 3 έως 8 κιλά, προσανατολίζονται κυρίως προς τον τομέα των εξαγωγών.

Καθώς η παραγωγή κρانيού είναι αρκετά πρόσφατη στην Ελλάδα και αυξάνεται ραγδαία από τα μέσα της δεκαετίας του 2010, η κατανάλωση αυξάνεται επίσης ραγδαία. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία σχετικά με την κατανάλωση του κρانيού. Ωστόσο, σύμφωνα με τη συνέντευξη των ενδιαφερομένων μερών, οι προσπάθειες μάρκετινγκ για την προώθηση των νέων και άγνωστων ψαριών στους Έλληνες καταναλωτές παρουσιάζουν αποτελέσματα και η εθνική κατανάλωση αυξάνεται σε όλους τους τομείς. Για τη στήριξη της εμπορευματοποίησης του ελληνικού κρانيού, οι επαγγελματίες του κλάδου ονόμασαν το ψάρι κορβίνα στην εθνική αγορά, αντί της παραδοσιακής ονομασίας *κρانيός*, η οποία θεωρείται λιγότερο ελκυστική.

Επιπλέον, η κατανάλωση μέσω της διαδικτυακής αγοράς έχει επίσης αυξηθεί σημαντικά για το 2020, ιδίως κατά την περίοδο από τον Απρίλιο έως τον Ιούνιο του 2020 (κατά τη διάρκεια των περιορισμών λόγω του COVID-19).

4.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού

4.3.1 Τιμές πρώτης πώλησης

Τιμές παραγωγού

Βάσει συνεντεύξεων, οι τιμές παραγωγού για τον κρυνιό ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος των ψαριών. Το 2019 κυμάνθηκαν μεταξύ 4,80 και 6,50 ευρώ ανά κιλό. Οι τιμές αυτές αφορούν σε ολόκληρα νωπά ψάρια και θεωρούνται αρκετά σταθερές από το 2015. Σύμφωνα με τον ειδικό που ερωτήθηκε, ο μέσος όρος των 5,50 ευρώ ανά κιλό μπορεί να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνει όλα τα μεγέθη ψαριών.

Τα ψάρια από τον παραγωγό είτε πωλούνται σε έμπορους χονδρικής στην Ελλάδα, είτε προορίζονται για εξαγωγές, είτε μεταποιούνται σε εγκαταστάσεις τεμαχισμού.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, οι τιμές πρώτης πώλησης του κρυνιού για ανθρώπινη κατανάλωση ήταν 5,50 ευρώ ανά κιλό το 2019 (5,50 ευρώ ανά κιλό σε πραγματικές τιμές). Από το 2011 έως το 2019, η τιμή έχει αυξηθεί κατά 18% (+24% σε πραγματικές τιμές). Κατά την ίδια περίοδο, η τιμή κυμαίνεται από 4,65 ευρώ ανά κιλό για το 2011 (4,45 ευρώ ανά κιλό σε πραγματικές τιμές) έως 6,23 ευρώ ανά κιλό για το 2018 (6,25 ευρώ ανά κιλό σε πραγματικές τιμές).

Πίνακας 15: Τιμές παραγωγού για κρυνιό στην Ελλάδα (ευρώ/κιλό)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Τιμή	4,65	5,80	5,06	4,94	5,17	5,51	5,71	6,23	5,50

Πηγή: Eurostat

4.3.2 Τιμές εξαγωγής

Οι εξαγωγές αφορούν κυρίως ολόκληρο νωπό (μη εκσπλαχνισμένο) κρυνιό. Ο κρυνιός πωλείται ως επί το πλείστον νωπός, αλλά μπορεί επίσης να καταψυχθεί για μακρινό προορισμό (π.χ. ΗΠΑ). Οι τιμές εξαγωγής για τον ολόκληρο νωπό κρυνιό εξαρτώνται από το μέγεθος του ψαριού και τον προορισμό. Με βάση τη συνέντευξη με το ενδιαφερόμενο μέρος, η τιμή κυμαίνεται από 5,5 έως 6,00 ευρώ ανά κιλό (τιμή συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς).

4.3.3 Τιμές εργοστασίου (για την εθνική αγορά)

Οι τιμές εργοστασίου αναφέρονται σε νωπά φιλέτα κρυνιού που προορίζονται για την ελληνική αγορά, κυρίως για τους εμπόρους λιανικής και σε μικρότερο βαθμό για τους έμπορους χονδρικής και τον τομέα της εστίασης. Οι τιμές εκ του εργοστασίου για τα φιλέτα κυμαίνονται από 13 έως 14 ευρώ ανά κιλό σύμφωνα με συνεντεύξεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

4.3.4 Τιμές λιανικής πώλησης (για την εθνική αγορά)

Σύμφωνα με συνέντευξη με ενδιαφερόμενο μέρος, οι τιμές λιανικής πώλησης στην ελληνική αγορά για τα νωπά φιλέτα κυμαίνονται από 17 έως 20 ευρώ ανά κιλό. Αυτός ο τύπος προϊόντος είναι ο συνηθέστερος που συναντάται στα σούπερ μάρκετ με βάση τη συνέντευξη με μια μεγάλη εταιρεία που δραστηριοποιείται στη χώρα. Σύμφωνα με τον ειδικό που ερωτήθηκε, μπορεί να θεωρηθεί ένας μέσος όρος των 19,00 ευρώ ανά κιλό για τα φιλέτα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση από τους εμπόρους λιανικής για ψάρια μικρής κλίμακας (κάτω του 1 κιλού), νωπά, εκσπλαχνισμένα και χωρίς κεφάλι.

Επιπλέον, ορισμένοι έμποροι λιανικής πωλούν ολόκληρο νωπό κρυνιό με μέση τιμή από 8 έως 10 ευρώ ανά κιλό για τον τελικό καταναλωτή. Στο πλαίσιο των εκπωτικών ενεργειών, ο ολόκληρος νωπός κρυνιός μπορεί να πωληθεί σε σούπερ μάρκετ έως και 7 ευρώ ανά κιλό.

4.3.5 Μετάδοση τιμών

Λαμβάνοντας υπόψη τις ποσότητες που διατίθενται στην αγορά, και σύμφωνα με τη συνέντευξη του ενδιαφερόμενου μέρους, στην επόμενη ενότητα καλύπτονται δύο τύποι προϊόντων:

- Νωπά φιλέτα για την εθνική αγορά λιανικής πώλησης,
- Ολόκληρος νωπός κρυνιός για την αγορά εξαγωγών, που αντιστοιχεί στο 70% της ελληνικής παραγωγής.

4.3.5.1 Νωπό φιλέτο κρυνιού που πωλείται στην Ελλάδα

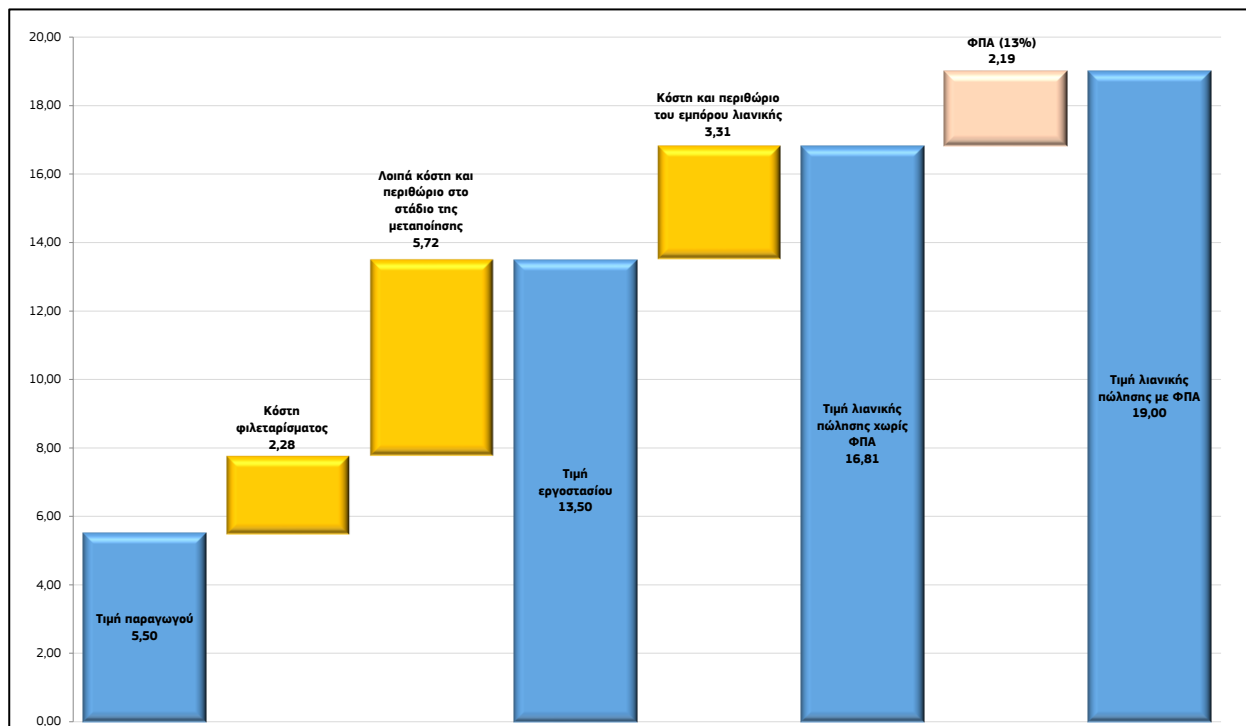
Η τιμή για τον ολόκληρο νωπό κρυνιό είναι στα 5,50 ευρώ ανά κιλό. Μετά το φιλετάρισμα στα εργοστάσια, οι τιμές φτάνουν τα 13,50 ευρώ ανά κιλό και η τιμή λιανικής πώλησης του τελικού προϊόντος είναι στα 16,81 ευρώ ανά κιλό χωρίς ΦΠΑ και 19,00 ευρώ ανά κιλό με ΦΠΑ (13%), σύμφωνα με τον κύριο παραγωγό και προμηθευτή λιανικού εμπορίου στην Ελλάδα. Οι απώλειες στο στάδιο του φιλεταρίσματος κυμαίνονται μεταξύ 38% και 45% ανάλογα με το μέγεθος του ψαριού, αλλά οι επαγγελματίες δεν έχουν ανακοινώσει λεπτομερή τιμή.

Πίνακας 16: Κόστη και περιθώρια για νωπό κρυνιό σε φιλέτο που πωλείται από εμπόρους λιανικής στην Ελλάδα (2020)

	Μέσος όρος τιμής (ευρώ/κιλό)	% της τελικής τιμής	Σχόλια και πηγές
Τιμή παραγωγού	5,50	29%	4,80 - 6,50 ευρώ/κιλό Συνέντευξη ενδιαφερόμενου μέρους
Απώλεια πρώτης ύλης στο στάδιο του φιλεταρίσματος	2,28	12%	38% έως 45% απόδοση φιλεταρίσματος Κατόπιν υπολογισμού
Λοιπά κόστη και περιθώριο στο στάδιο της μεταποίησης	5,72	30%	Κατόπιν υπολογισμού
Τιμή εργοστασίου	13,50	71%	13,00 - 14 Ευρώ/κιλό
Κόστη και περιθώριο του εμπόρου λιανικής	3,31	17%	Κατόπιν υπολογισμού
Τιμές λιανικής πώλησης χωρίς ΦΠΑ	16,81	88%	Κατόπιν υπολογισμού
ΦΠΑ (13%)	2,19	12%	13% ΦΠΑ
Τιμές λιανικής πώλησης (με ΦΠΑ)	19,00	100%	17 έως 20 Ευρώ/κιλό Συνέντευξη ενδιαφερόμενου μέρους

Πηγή: EUMOFA

Σχήμα 10 – Κόστη και περιθώρια για νωπό κρυνό σε μερίδα/φιλέτο που πωλείται από εμπόρους λιανικής στην Ελλάδα (ευρώ/κιλό, 2020)

Πηγή: EUMOFA

4.3.5.2 Ολόκληρος νωπός κρانيός που εξάγεται από την Ελλάδα

Σύμφωνα με μια συνέντευξη του μεγαλύτερου φορέα στην Ελλάδα, εξάγεται περίπου το 70% της εθνικής παραγωγής κρانيού. Οι κύριοι πελάτες βρίσκονται στην ΕΕ (ιδίως στην Ιταλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία). Τα εξαγόμενα ψάρια ζυγίζουν κυρίως πάνω από 3 κιλά και πωλούνται ολόκληρα και νωπά. Η ακόλουθη ανάλυση του καθορισμού των τιμών εστιάζει στις εξαγωγές από την Ελλάδα προς την Ιταλία.

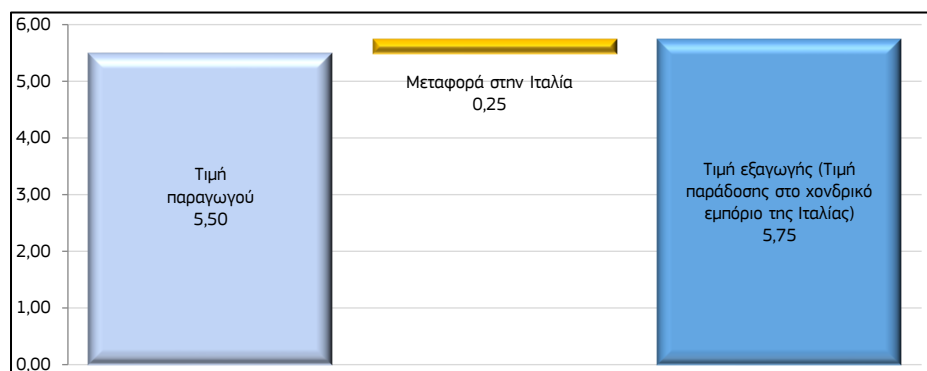
Σύμφωνα με τη συνέντευξη του ενδιαφερόμενου μέρους, η τιμή παραγωγού για τον ολόκληρο νωπό κρانيό είναι κατά μέσο όρο 5,50 ευρώ ανά κιλό (αλλά ποικίλλει ανάλογα με το μέγεθος του ψαριού). Η τιμή αυτή συμφωνεί με την τιμή παραγωγού της Eurostat. Σύμφωνα με τον μεγαλύτερο φορέα στην Ελλάδα, η μέση τιμή εξαγωγών (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς) είναι 5,75 ευρώ ανά κιλό.

Πίνακας 17: Κόστη και περιθώρια για ολόκληρο νωπό κρانيό που εξάγεται από την Ελλάδα στην Ιταλία (2020)

	Μέσος όρος τιμής (ευρώ/κιλό)	% της τελικής τιμής	Σχόλια και πηγές
Τιμή παραγωγού	5,50	96%	4,80 έως 6,50 Ευρώ/κιλό Συνέντευξη ενδιαφερόμενου μέρους
Μεταφορά	0,25		Κατόπιν υπολογισμού
Τιμή εξαγωγής (Τιμή παράδοσης στο χονδρικό εμπόριο της Ιταλίας)	5,75	100%	5,5 έως 6,00 Ευρώ/κιλό Συνέντευξη ενδιαφερόμενου μέρους

Πηγή: EUMOFA

Σχήμα 11 – Κόστη και περιθώρια για ολόκληρο νωπό κρانيό που εξάγεται από την Ελλάδα στην Ιταλία (ευρώ/κιλό, 2020)

Πηγή: EUMOFA

5. Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

5.1 Δομή της αλυσίδας εφοδιασμού

5.1.1 Παραγωγή

Η παραγωγή κρανιού στην Ιταλία είναι περιορισμένη με 75 τόνους το 2019, που προήλθαν πλήρως από την υδατοκαλλιέργεια. Η παραγωγή κορυφώθηκε το 2011 με 138 τόνους. Τα στοιχεία μεταξύ του FAO και της Eurostat για τον όγκο παραγωγής στην Ιταλία συμφωνούν, αν και παρατηρούνται ορισμένες διαφορές το 2015, το 2016, το 2017 και το 2019. Τα στοιχεία του FAO παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα και τα στοιχεία της Eurostat στον επόμενο πίνακα.

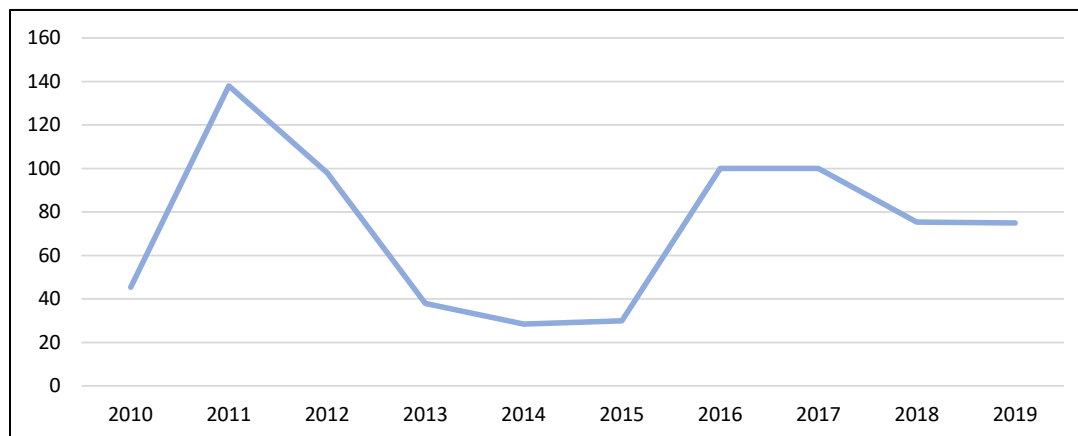
Πίνακας 18: Παραγωγή κρανιού στην Ιταλία μεταξύ 2010 και 2019 (τόνοι)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	% σύνολο υ 2019	Εξελ. 2019 / 2010
Υδατοκαλλιέργεια	45	138	98	38	28	30	100	100	75	75	100%	+65%
Αλιεία	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0%	μη διαθέσι- μο
Σύνολο	45	138	98	38	28	30	100	100	75	75	100%	+65%
% ΕΕ-27	1%	4%	3%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	-	-

μη διαθέσιμο

Πηγή: FAO

Σχήμα 12: Εξέλιξη του κρανιού εκτροφής στην Ιταλία μεταξύ 2010 και 2019 (τόνοι)

Πηγή: FAO

Η αξία του κρανιού στην Ιταλία ήταν 487.000 ευρώ για το 2019. Το 2011 και το 2016 κορυφώθηκε πάνω από 100.000 ευρώ.

Πίνακας 19: Όγκος και ονομαστική αξία του κρανιού στην Ιταλία (2010-2019)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Εξελ. 2019 / 2010
Όγκος (τόνοι)	45	138	98	38	28	21	145	55	75	70	+53%
Αξία (1.000 ευρώ)	312	958	745	304	191	134	1,095	537	677	487	+56%

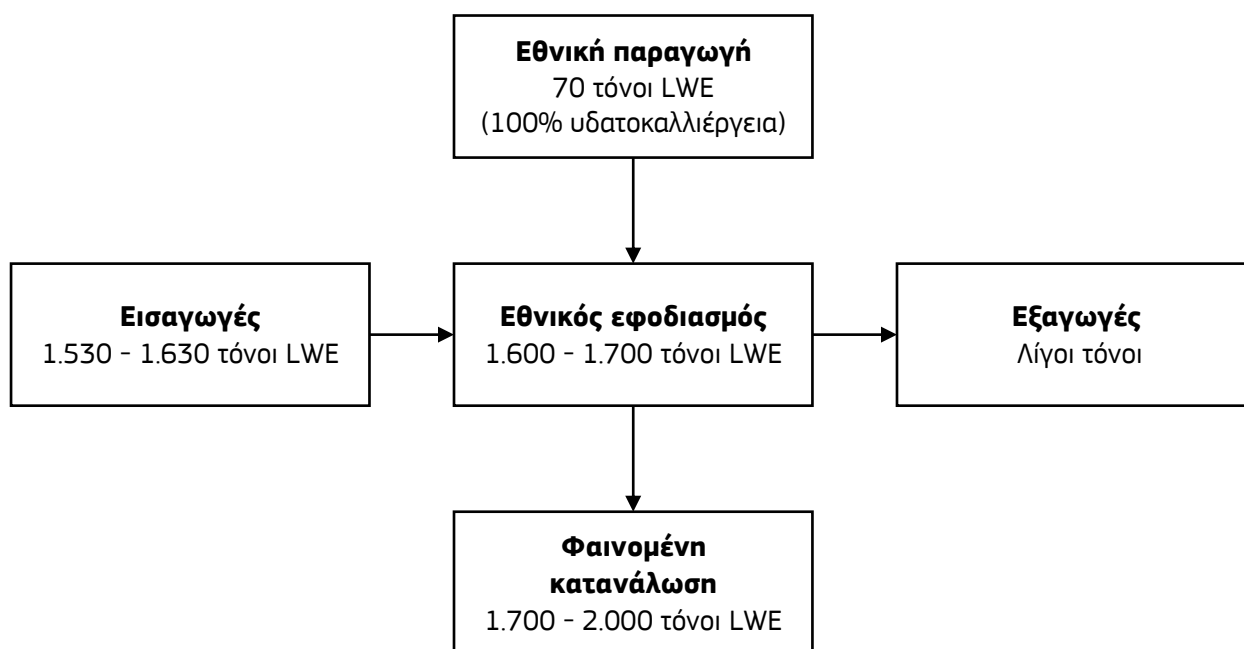
Πηγή: Eurostat

5.1.2 Εισαγωγές, εξαγωγές και φαινομένη κατανάλωση

Δεν υπάρχουν λεπτομερή στοιχεία για τις εισαγωγές και εξαγωγές κρانيού από/προς την Ιταλία. Με βάση ποιοτικές συνεντεύξεις, η εθνική φαινομένη κατανάλωση εκτιμάται σε περίπου 1.600-1.700 τόνους. Ο εθνικός εφοδιασμός είναι πολύ περιορισμένος και η κατανάλωση βασίζεται κυρίως στις εισαγωγές (περίπου το 95% της εθνικής κατανάλωσης προέρχεται από εισαγωγές) από την Κροατία, την Ισπανία και την Ελλάδα. Οι εξαγωγές εκτιμάται ότι είναι πολύ περιορισμένες.

Η εθνική αγορά εκτιμάται ότι έχει αυξηθεί κατά τα τελευταία χρόνια, με αύξηση των εισαγωγών από την Κροατία, ενώ οι εισαγωγές από την Ισπανία έχουν μειωθεί. Αυτό συνδέεται με την αύξηση της παραγωγής στην Κροατία κατά τα τελευταία χρόνια (τα πιο πρόσφατα στοιχεία είναι 701 τόνοι το 2019, ενώ με βάση την ποιοτική συνέντευξη έχει αυξηθεί για το 2020 και το 2021) και το υλικοτεχνικό πλεονέκτημα της Κροατίας σε σχέση με την Ισπανία για να φτάσει στην ιταλική αγορά (μικρότερη απόσταση). Αυτό το υλικοτεχνικό πλεονέκτημα ενισχύθηκε στο πλαίσιο του COVID-19 με έντονες δυσκολίες στις μεταφορές.

Σχήμα 13: Ισοζύγιο προσφοράς/ζήτησης για τον κρانيό στην Ιταλία (εκτίμηση 2021, τόνοι ισοδύναμου βάρους ζωντανών αλιευμάτων)

Πηγή: Επεξεργασία της EUROSTAT από την EUMOFA και συνεντεύξεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη

5.2 Χαρακτηριστικά της αγοράς και της κατανάλωσης στην Ιταλία

Η εθνική παραγωγή στην Ιταλία είναι περιορισμένη με λιγότερους από πέντε παραγωγούς. Η εθνική κατανάλωση καλύπτεται κυρίως από εισαγωγές και η κύρια αγορά είναι ο τομέας των ξενοδοχείων και της εστίασης. Οι εισαγωγείς αγοράζουν γενικά ολόκληρο νωπό κρانيό (όχι εκσπλαχνισμένο). Το κύριο μέγεθος είναι πάνω από 3 κιλά ανά ψάρι.

Ο κρانيός καταναλώνεται κυρίως στον τομέα των ξενοδοχείων και της εστίασης (υπολογίζεται από ένα ενδιαφερόμενο μέρος στο 90% της αγοράς).

Η αγορά για οικιακή κατανάλωση παραμένει περιορισμένη, αλλά αυξάνεται με προσσκευασμένα και φιλεταρισμένα προϊόντα.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν ότι η ενημέρωση για το είδος αυτό είναι περιορισμένη στην αγορά και ότι πρέπει να αυξηθεί η επικοινωνία. Ωστόσο, εκτιμάται ότι η αγορά του κρانيού παρουσιάζει αυξητική τάση στην Ιταλία (βάσει ποιοτικών συνεντεύξεων).

Όσον αφορά στην εποχικότητα, η κατανάλωση αυξάνεται στη νότια Ιταλία κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού λόγω του τουρισμού.

5.3 Μετάδοση των τιμών στην αλυσίδα εφοδιασμού

5.3.1 Τιμές πρώτης πώλησης

Η τιμή παραγωγού για τον κρانيό στην Ιταλία κυμάνθηκε από 6,40 έως 9,80 ευρώ ανά κιλό κατά την τελευταία δεκαετία. Η τιμή το 2019 ήταν 7,00 ευρώ ανά κιλό.

Πίνακας 20: Τιμή παραγωγού για τον κρانيό στην Ιταλία (2010-2019)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Τιμή ευρώ/κιλό	6,9	6,9	7,6	8,0	6,8	6,4	7,6	9,8	9,0	7,0

Πηγή: Eurostat

5.3.2 Τιμές εισαγωγών και εξαγωγών

Δεν υπάρχουν στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τις τιμές. Με βάση τις ποιοτικές συνεντεύξεις, υψηλότερες είναι οι τιμές για τα ψάρια Κροατίας (που βρίσκεται πιο κοντά στην Ιταλία και μπορεί να παρέχει πιο φρέσκα ψάρια) και ακολουθούν τα ψάρια Ισπανίας και Ελλάδας.

Παρατίθενται εδώ δύο κλίμακες τιμών, οι οποίες παρασχέθηκαν από δύο ενδιαφερόμενα μέρη που ερωτήθηκαν:

- Βάσει ποιοτικής συνέντευξης με έναν προμηθευτή της ιταλικής αγοράς, οι τιμές εισαγωγής για τον κρانيό για το 2021 ήταν:
 - Ολόκληρο νωπό ψάρι:
 - περίπου 7-7,50 ευρώ ανά κιλό από την Κροατία (που παραδίδεται στον έμπορο χονδρικής στην Ιταλία). Αυτό συνάδει με τα στοιχεία της Eurostat που δείχνουν ότι η τιμή παραγωγού για το 2019 ανέρχεται σε 6,7 ευρώ ανά κιλό στην Κροατία,
 - περίπου στα 6 ευρώ ανά κιλό στην Ισπανία,
 - και περίπου στα 5 ευρώ ανά κιλό στην Ελλάδα και την Τουρκία.
 - Για το φιλέτο, η τιμή παράδοσης είναι περίπου 15-16 ευρώ ανά κιλό (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς) με βάση τη συνέντευξη.
- Ένας έμπορος χονδρικής από το Μιλάνο παρείχε άλλο εύρος τιμών:
 - 7,5 ευρώ ανά κιλό για το ψάρι Κροατίας,
 - 7,2 ευρώ ανά κιλό για το ψάρι Ισπανίας,
 - 6,0- 6,50 ευρώ ανά κιλό για το ψάρι Ελλάδας.

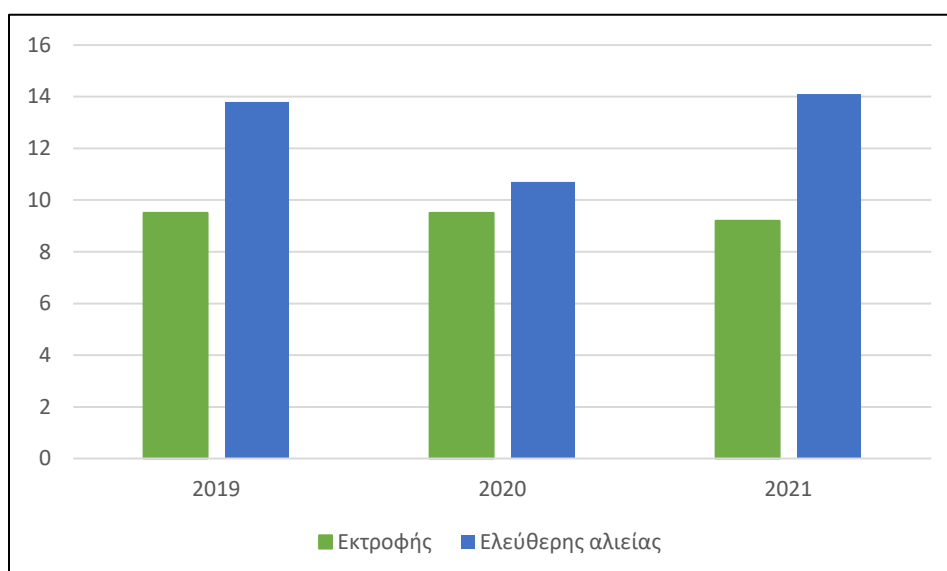
5.3.3 Τιμές χονδρικής

Με βάση τα στοιχεία από τη χονδρική αγορά του Μιλάνου (SO.GE.MI.- Εταιρεία για την ίδρυση και λειτουργία χονδρεμπορικών αγορών στο Μιλάνο), η τιμή χονδρικής για τον κρανιό το 2021 (Ιανουάριος-Νοέμβριος) ήταν 9,2 ευρώ ανά κιλό για τα ψάρια εκτροφής και 14,1 ευρώ ανά κιλό για τα προϊόντα ελεύθερης αλιείας. Η τιμή για το προϊόν εκτροφής ήταν σχετικά σταθερή μεταξύ 2019 και 2021: από 9,1 έως 9,5 ευρώ ανά κιλό. Η τιμή για το προϊόν ελεύθερης αλιείας είναι πιο μεταβλητή: 10,7 έως 14,1 ευρώ ανά κιλό κατά την τελευταία τριετία.

Η τιμή εξαρτάται από το μέγεθος και την προέλευση των ψαριών. Για παράδειγμα, η τιμή για τα ψάρια Κροατίας μπορεί να είναι υψηλότερη από αυτά της Ισπανίας (+0,50 ευρώ ανά κιλό για έναν έμπορο χονδρικής που ερωτήθηκε) επειδή είναι δύο ημέρες πιο φρέσκα.

Η τιμή του εμπόρου χονδρικής για ένα φρέσκο φιλέτο κυμαίνεται από 16,00 έως 17,50 ευρώ ανά κιλό (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς 0,50 ευρώ ανά κιλό), βάσει μιας συνέντευξης με έναν έμπορο χονδρικής στο Μιλάνο.

Σχήμα 14 – Τιμή ευρώ ανά κιλό χονδρικής πώλησης του κρανιού στη χονδρική αγορά του Μιλάνου (Ιανουάριος έως Νοέμβριος 2021)

Πηγή: με βάση τα στοιχεία που παρέχονται από την SO.GE.MI. – Χονδρική αγορά στο Μιλάνο

5.3.4 Τιμές λιανικής πώλησης

Δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις τιμές λιανικής πώλησης για τον κраниό στην Ιταλία.

Ολόκληρα νωπά ψάρια σε εξειδικευμένο κατάστημα

Με βάση τα ποιοτικά σχόλια από εξειδικευμένα καταστήματα του Μιλάνου, η τιμή λιανικής πώλησης για τον κраниό κυμαίνεται μεταξύ 25 και 30 ευρώ ανά κιλό για ολόκληρο κраниό.

Προσκευασμένο φιλέτο

Βάσει ποιοτικής συνέντευξης, η τιμή λιανικής πώλησης του φιλεταρισμένου και προσκευασμένου κраниού κυμαίνεται από 25 έως 30 ευρώ ανά κιλό. Σε περίπτωση έκπτωσης μπορεί να είναι 18 ευρώ ανά κιλό. Με βάση έναν έλεγχο σε καταστήματα (ηλεκτρονικά καταστήματα) τον Νοέμβριο του 2021, οι τιμές ήταν λίγο υψηλότερες. Αυτό θέτει υπό αμφισβήτηση την αντιπροσωπευτικότητα των τιμών που διατίθενται στο διαδίκτυο σε σύγκριση με το σύνολο της προσφοράς στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας.

Ένα ηλεκτρονικό κατάστημα παρέχει ολόκληρο κраниό στην αγορά της Ιταλίας. Τα ψάρια είναι από 2 έως 3 κιλά σε τιμή περίπου 30 ευρώ ανά κιλό (η τιμή είναι υψηλότερη για τα μεγαλύτερα ψάρια). Πρόκειται για προϊόν εκτροφής από τη Γαλλία (Κορσική) και ορισμένα από τα ψάρια είναι πιστοποιημένα σύμφωνα με το γαλλικό σύστημα ποιότητας «Label Rouge».

Οι τιμές για το φιλέτο κраниού κυμαίνονταν από 31 έως 38 ευρώ ανά κιλό σε δύο αναφορές από την «Coop Drive», η οποία αποτελεί έναν έμπορο λιανικής πώλησης μεγάλης κλίμακας στην Ιταλία. Η τιμή στο διαδίκτυο για το φιλέτο έφτασε ακόμη και τα 58 ευρώ ανά κιλό σε ένα κατάστημα «Orapesce», το οποίο αποτελεί εξειδικευμένο κατάστημα λιανικής πώλησης.

Πίνακας 21: Τιμή κраниού στο στάδιο της λιανικής πώλησης στην Ιταλία (Νοέμβριος 2021)

Παρουσίαση	Κατάστημα	Συντήρηση	Σύστημα πιστοποίησης	Βάρος	Τιμή/τεμάχιο	Τιμή/κιλό	Προέλευση
Ολόκληρο ψάρι	Ποιοτικά τρόφιμα	/	Label Rouge	2-2,5 kg	80,85	29,40	Γαλλία (Κορσική)
	Ποιοτικά τρόφιμα	/	Label Rouge	2,5-3 kg	98,34	29,80	Γαλλία (Κορσική)
	Ποιοτικά τρόφιμα	/	/	3 kg	107,56	32,60	Γαλλία (Κορσική)
Φιλέτο	Coop Drive	Προσκευασμένο φιλέτο	ASC	150 gr	4,70	31,33	Κροατία
	Coop Drive	Προσκευασμένο φιλέτο	ASC	130 gr	4,90	37,69	Κροατία
	Orapesce	Φιλέτο	/	200-300 gr	14,5	58,00	Κροατία

Πηγή: Έλεγχος καταστημάτων EUMOFA (ηλεκτρονικά καταστήματα) - Νοέμβριος 2021

5.3.5 Μετάδοση τιμών

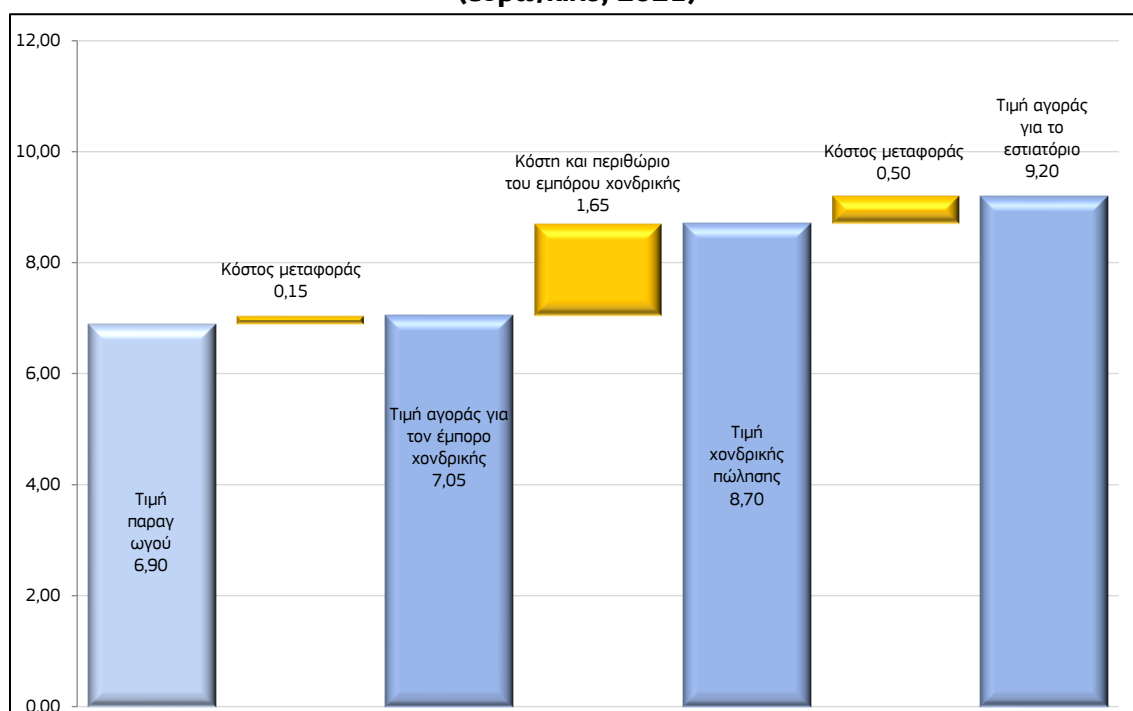
Η μετάδοση της τιμής καλύπτει τον εισαγόμενο κраниό που πωλείται σε κάποιο εστιατόριο σε μια μεγάλη πόλη της βόρειας Ιταλίας (Μιλάνο). Πρόκειται για ολόκληρο νωπό κраниό, ο οποίος προετοιμάζεται (εκσπλαχνισμός, φιλετάρισμα) από το εστιατόριο. Η τιμή παραγωγού είναι 6,90 ευρώ ανά κιλό στην Κροατία και η τιμή αγοράς από το εστιατόριο είναι 9,20 ευρώ ανά κιλό.

Πίνακας 21: Κόστη και περιθώρια για ολόκληρο νωπό κраниό που πωλείται σε εστιατόρια (ευρώ/κιλό, 2021)

	Μέσος όρος τιμής (ευρώ/κιλό)	% της τελικής τιμής	Σχόλια και πηγές
Τιμή παραγωγού (Κροατία)	6,90	75%	Βάσει συνεντεύξεων με προμηθευτή
Κόστος μεταφοράς	0,15	2%	Βάσει συνεντεύξεων
Τιμή αγοράς για τον έμπορο χονδρικής	7,05	77%	Κυμαίνεται από 7 έως 7,5 ευρώ/κιλό
Κόστη και περιθώριο του εμπόρου χονδρικής	1,65	18%	Βάσει συνεντεύξεων
Τιμή χονδρικής πώλησης	8,70	95%	Βάσει συνεντεύξεων
Κόστος μεταφοράς	0,50	5%	Βάσει συνεντεύξεων
Τιμή αγοράς για το εστιατόριο	9,20	100%	Στοιχεία από τη χονδρική αγορά του Μιλάνου

Πηγή: EUMOFA

Σχήμα 15: Κόστη και περιθώρια για ολόκληρο νωπό κраниό που πωλείται σε εστιατόρια (ευρώ/κιλό, 2021)

Πηγή: EUMOFA

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ανάλυση της μετάδοσης των τιμών καλύπτει τέσσερις αξιακές αλυσίδες σε τρία κράτη μέλη. Σε κάθε περίπτωση, το ποσό αυτό καλύπτει τον κρυνιό εκτροφής (ο όγκος του κρυνιού ελεύθερης αλιείας παραμένει χαμηλός).

Μεταξύ των τριών κρατών μελών που καλύπτονται από την ανάλυση:

- Η Ισπανία είναι ταυτόχρονα παραγωγός, εισαγωγέας και εξαγωγέας. Η κατανάλωση του κρυνιού είναι επίσης σημαντική στη χώρα·
- Η Ελλάδα είναι κυρίως προσανατολισμένη στις εξαγωγές, αλλά η εθνική κατανάλωση αυξάνεται·
- Η Ιταλία αποτελεί εισαγωγική αγορά, με πολύ περιορισμένη εθνική παραγωγή.

Οι τέσσερις αξιακές αλυσίδες είναι:

- Κρυνιός εκτροφής που παράγεται στην Ισπανία και πωλείται στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην εθνική αγορά·
- Κρυνιός εκτροφής που παράγεται στην Ελλάδα και πωλείται ως φιλέτο στο λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας στην εθνική αγορά·
- Κρυνιός εκτροφής που παράγεται στην Ελλάδα και εξάγεται στην Ιταλία (νωπός ολόκληρος)·
- Κρυνιός εκτροφής που παράγεται στην Κροατία, εισάγεται στην Ιταλία και πωλείται σε εστιατόρια (νωπός ολόκληρος).

Η σύγκριση μεταξύ αυτών των αξιακών αλυσίδων δεν είναι εύκολη λόγω της διαφορετικής παρουσίασης (ολόκληρο ή φιλέτο) και των καναλιών πώλησης (λιανικό εμπόριο μεγάλης κλίμακας, εστιατόρια, έμποροι χονδρικής).

Τα κύρια συμπεράσματα είναι:

- Οι τιμές παραγωγού είναι σχετικά ομοιογενείς, από 5,00 έως 6,90 ευρώ ανά κιλό.
- Η τιμή λιανικής πώλησης στην Ισπανία είναι συγκρίσιμη με την τιμή αγοράς του εστιατορίου στην Ιταλία (νωπά ολόκληρα προϊόντα και στις δύο περιπτώσεις), ενώ η τιμή λιανικής πώλησης για τον ολόκληρο νωπό κρυνιό στην Ιταλία φαίνεται να είναι υψηλότερη (20-30 ευρώ ανά κιλό για τον κρυνιό ελεύθερης αλιείας σε εξειδικευμένο κατάστημα στο Μιλάνο).
- Το κόστος μεταφοράς από την Ελλάδα στην Ιταλία είναι σχετικά χαμηλό, γεγονός που καθιστά ελκυστική την τιμή του ελληνικού κρυνιού στην ιταλική αγορά. Ωστόσο, η διάρκεια της μεταφοράς είναι μεγαλύτερη από ό,τι για τον κρυνιό Κροατίας και η φρεσκάδα είναι χαμηλότερη.
- Η τιμή λιανικής πώλησης για τον φιλεταρισμένο κρυνιό είναι 19 ευρώ ανά κιλό στην Ελλάδα, σε σύγκριση με περίπου 30 ευρώ ανά κιλό στην Ιταλία (δείτε την ενότητα για την αγορά της Ιταλίας).

Πίνακας 22: Σύνοψη της ανάλυσης του καθορισμού των τιμών στην Ισπανία, την Ελλάδα και την Ιταλία (ευρώ/κιλό, ονομαστική αξία, 2021)

Κράτος-μέλος:	Ισπανία	Ελλάδα	Ελλάδα	Ιταλία
Προϊόν	Νωπό ολόκληρο	Φιλέτο	Νωπό ολόκληρο	Νωπό ολόκληρο
Κανάλι πωλήσεων	Λιανική πώληση μεγάλης κλίμακας	Λιανική πώληση μεγάλης κλίμακας	Εξαγωγή στην Ιταλία (έμπορος χονδρικής)	Εισαγωγή από Κροατία Εστιατόριο
Τιμή παραγωγού	5,00	5,50	5,50	6,90
Λοιπά κόστη και περιθώρια κατά μήκος της αξιακής αλυσίδας	3,55	11,31	0,25	2,30
Τελική τιμή (χωρίς ΦΠΑ)	8,55	16,81	5,75	9,20
Τελική τιμή (με ΦΠΑ)	9,50	19,00	/	/

Πηγή: EUMOFA

7. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

- Ισπανία
 - Έμπορος χονδρικής
 - Παραγωγός
 - Ένωση καταναλωτών
- Ελλάδα
 - Παραγωγός
 - Εξαγωγέας
- Ιταλία
 - Associazione Piscicoltori Italiani (API - Ένωση Ιχθυοκαλλιεργητών Ιταλίας)
 - Προμηθευτής κраниού εκτροφής στην ιταλική αγορά
 - Έμπορος χονδρικής
 - Ιχθυοπωλεία

EUM OFA

European Market Observatory for
Fisheries and Aquaculture Products

www.eumofa.eu

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης